

Plenum

Tisdag 4.11.2025 kl. 14.00—20.27

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om uppsägningsgrunder som har samband med arbetstagarens person

Regeringens proposition RP 158/2025 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet, som grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till.

För debatten reserveras i detta skede högst 45 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Minister Marttinen, varsågod.

Debatt

14.45 **Työministeri Matias Marttinen** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa herra puhemies! Orpon hallitus on uudistanut suomalaisia työmarkkinoita merkittäväällä tavalla. Hallitus on vahvistanut ensinnäkin työrauhaa ja kilpailukykyä, mahdollistanut paikallisen sopimisen kaikille työpaikoille sekä vähentänyt hallinnollista taakkaa erityisesti pk-yrityksiltä. Olemme tehneet niitä uudistuksia, joita on kaivattu pitkään mutta joiden tekemiseen ei aikaisemmin ole ollut kyvykkyyttä. [Timo Suhonen: Mitkä on työllisyysvaihtokutukset?]

Myös nyt käsiteltävänä oleva irtisanomiskynnystä madaltava esitys on uudistus, jonka tarve on kyllä pitkään tunnistettu mutta jonka toteuttaminen on jäänyt aiemmin vain puheen tasolle. Tällä kertaa tämäkin uudistus viedään kyllä maaliin saakka. [Timo Harakan välihuuto]

Nykyinen sääntely on nostanut irtisanomisen kynnyksen verraten korkealle. Erityisesti pienemmät yritykset pitävät irtisanomisen oikeudellisia riskejä merkittävänä työllistämisen esteenä. Korkea kynnys irtisanoa sellaisessa tilanteessa, jossa työntekijä ei toimi työsuhteeseen liittyvien vaatimusten mukaisesti, heikentää työnantajan rohkeutta palkata uusia työntekijöitä. Mitä pienempi yritys, sitä suurempi merkitys yksittäisellä rekrytoinnilla on.

Valtaosa uusista työpaikoista syntyy, hyvät kansanedustajat, pieniin ja keskisuuriin suomalaisiin yrityksiin. Pk-yritykset ovat Suomelle suuri työllisyyskasvun mahdollisuus. Näiden pk-kentän toimijoiden kasvu pitää mahdollistaa myös lainsäädäntöä uudistamalla. Siinä me olemme hallituksessa täysin sitoutuneita. Me haluamme poistaa työllistämisen esteitä, jotta yritykset uskaltaisivat työllistää nykyistä rohkeammin ja jotta yhä useampi suomalainen pääsisi töihin.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Herra puhemies! Irtisanomisen kynnystä esitetään madallettavaksi useilla työsopimuslain muutoksilla. Keskeinen muutos on painavuuskriteerin poistuminen lainsäädännöstä. Nykylaissa irtisanomisperusteelta edellytetään asiallista ja painavaa syytä, kun jatkossa irtisanomiseen riittää ainoastaan asiallinen syy. Toisekseen nykylaissa työntekijän rikkeiltä tai laiminlyönneiltä vaaditaan vakavuutta ja kohdistumista työsuhteeseen olennaisesti vaikuttaviin velvoitteisiin. Jatkossa nämä olennaisuuden ja vakavuuden vaatimukset poistuvat. Myös työntekijän aiempi moitittava toiminta voitaisiin ottaa jatkossa selvemmin huomioon, kun irtisanomista edeltävää toimintaa arvioitaisiin kokonaisharkinnalla. [Timo Suhonen: Eli alisuoriutuminen!]

Keskeinen muutos liittyy myös uudelleensijoitusvelvollisuuden rajaamiseen. Nykylanteessa työnantajan on tullut selvittää, voidaanko irtisanominen välttää sijoittamalla työntekijä muihin tehtäviin. Jatkossa uudelleensijoitusvelvollisuus rajataan koskemaan vain tilanteita, joissa työntekijän työntekoedellytykset ovat heikentyneet esimerkiksi sairauden tai työtapaturman seurauksena.

Herra puhemies! Arvoisat kansanedustajat! Yhden asian haluan tässä kohtaa tehdä selväksi: Jatkossakaan irtisanomista ei saa tehdä mielivaltaisin perustein. Irtisanomiselle vaaditaan jatkossakin lakiin perustuva asiallinen syy. Irtisanomisperusteen täyttymistä arvioitaisiin jatkossakin kokonaisharkinnalla, jossa huomioitaisiin kaikki työnantajan ja työntekijän olosuhteet kokonaisuudessaan. Huomioitavaksi tulevat myös työnantajan toimet omien velvollisuuksiensa täyttämiseksi, kuten työntekijän riittävä ohjeistaminen ja perehdyttäminen. Työntekijää ei saisi jatkossakaan irtisanoa ennen kuin hänelle on annettu varoitus ja siten mahdollisuus korjata menettelynsä.

Herra puhemies! Tällä ehdotuksella tämä sali lähettää sille isolle suomalaiselle pk-ken-tälle, pienille ja keskisuurille yrityksille, selkeän ja vahvan viestin: Suomessa kannattaa kasvaa, tässä maassa kannattaa investoida, ja täällä, hyvät kansanedustajat, kannattaa pal-kata lisää työntekijöitä. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Halukkaat edustajat voivat pyytää minuutin mit-taista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edusta-ja Lyly, olkaa hyvä.

14.49 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on kyllä tehnyt leikkauksia työttömyysturvaan, vaikeuttanut neuvottelutoimintaa, paikallista sopimista on viety järjestäytymättömiin yrityksiin — minkä piti olla hopealuoti siihen, että työllistetään ja saadaan työpaikkoja synnytettyä: 92 sopimusta on syntynyt, ei ole ollut hopealuoti — ja nyt tuodaan lisää heikennyksiä palkansaajien asemaan irtisanomista helpottamalla. Kun tätä katsoo nyt tällä hetkellä, niin henkilökohtaisista syistä irtisanotaan 12 400 henkilöä vuodessa suuruusluokaltaan, joka on 0,6 prosenttia siitä palkansaajamäärästä, joka on työ-suhteessa. Herääkin kysymys, että nyt kun tätä suojaa heikennetään voimakkaasti, niin kuinka paljon tämä 12 400 henkilöä tulee kasvamaan sieltä. Olisi hyvä kuulla. Ja sitten kun tiedetään, että he, jotka on henkilökohtaisella syyllä sanottu irti, ovat myöskin vaikeimmin työllistyviä ja he ovat pitempään työttöminä, niin saamme lisää [Puhemies koputtaa] pit-käaikaistyöttömiä tällä hallituksen esityksellä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

14.51 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämähän on hyvin perinteinen Orpon hallituksen työllisyyslaki eli riitaisena sieltä kolmikkannasta lähtenyt, eli aika sekava lähtökohta. Lainoppineet sanovat, että tämä on aika epäselvä ja todennäköisesti tämän vaikutukset eivät tule olemaan välttämättä ihan hirveän suuria. Eli kun tästä asiasta on aika paljon jo etukäteen puhuttu, niin pitäisi myös muistaa, että tämä nyt ei tule tosiaanakaan meidän kaikkia töissä käyviä ihmisiä koskemaan.

Itseäni henkilökohtaisesti huolettaa erityisesti se, miten tämä tulee suhteutumaan meidän raskaussyrjintään, joka jo tällä hetkellä on Suomessa valitettavan yleistä. Työllisyysvaikutuksiaan tälle ei oikeastaan käsittääkseni ole voitu laskea kauhean tarkasti, mutta sen verran minä osaan sanoa, että tämä tulee työllistämään ainakin lainoppineita juristeja, koska kun tämä laki jossain vaiheessa todennäköisesti voimaan tulee, niin sen jälkeenhan sitten pitää tämä oikeuskäytäntö etsiä, ja siinä menee vuosia.

Tämä on aika monipiippuinen asia. Odotan mielenkiinnolla valiokunnan käsittelyä ja sitten myös sitä, että päästään asiantuntijalausuntojen pohjalta muodostamaan tähän asiaan kanta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.52 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Esitys irtisanomissuojan heikentämisestä on hyvin johdonmukaista jatkoa Orpon hallituksen politiikalle. Taas työmarkkinauudistuksia viedään eteenpäin pikemminkin sanelemalla kuin sopimalla, ja taas työmarkkinauudistuksia toteutetaan yksipuolisesti työntekijöiden kustannuksella.

Suomen talouden ihan keskeisiä haasteita tällä hetkellä on kotimaisen kysynnän puute, ja se taas johtuu pitkälle epävarmuudesta. Jos työntekijä ei voi luottaa toimeentuloonsa tulevaisuudessa, niin tuskin hän kauhean paljon silloin kuluttaakaan. Pelkään pahoin, että nyt kun hallitus omilla päätöksillään taas kasaa epävarmuutta epävarmuuksien päälle suomalaisten harteille, niin se pikemminkin heikentää meidän taloutta ja heiveröistä kasvua kuin vahvistaa sitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

14.53 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että kummeksun kyllä kovasti sitä, että ministeri täällä perusteli tätä työllisyystoimena. Näin siitä huolimatta, että tässä esityksessä, hallituksen omassa esityksessä, todetaan, että luotettavia arvioita työllisyysvaikutuksista ei ole pystytty esittämään. Päinvastoin, te itse asiassa toteatte tässä esityksessä, että muutos lisäisi epävarmuutta — ei työllisyyttä, ministeri Marttinen, vaan epävarmuutta.

Jos hallitus haluaisi tehdä jotain työntekijän eduksi, niin minusta olisi tarpeellista lähteä vaikka poistamaan rangaistuksen kaltainen ja epäoikeudenmukainen irtisanottavien työttömyysturvan karenssi. Se olisi edes pieni helpotus niille, jotka nyt ajetaan työttömyyteen ehkä pitkäksikin aikaa.

Mutta kokonaisuudessaan minusta tässä täytyy olla nyt rehellinen: tämä esitys ei ole mitään muuta kuin vallansiirto työnantajille ja kiusantekoa työntekijöille. [Perussuomalaisen ryhmästä: Huhhuh, voi voi!]

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

14.54 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Meillä on Suomessa ennätystyöttömyys tällä hetkellä, ja aidosti moni pitkäaikaistyötönkin odottaa hallituksen toimia, että millä toimilla hallitus parantaa... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] Ja tänään täällä ministeri sanoi, että työttömien työllistymismahdollisuuksia parannetaan sillä, että heikennetään irtisanomissuojaa — siis heikennetään irtisanomissuojaa.

Voin vain kuvitella, miltä näistä työttömistä tuntuu tällä hetkellä, kun he haluavat uskoa siihen, että olisi paremmat mahdollisuudet työllistyä, ja täällä ministeri sanoi, että te työllistytte paremmin, kun me annetaan teille helpommin monoa sieltä työpaikalta. Siis jos tämä ei olisi totta, niin voisi kuvitella, että tämä on suurin piirtein joku Kummeli-vitsi. Tämähän on ihan uskomaton esitys, varsinkin kun olemme todenneet ja lukeneet sen teidän esityksestänne, että tästä ei voida edes odottaa mitään keskeisiä tai suoria työllisyysvaikutuksia. Te olette itse sen, ministeri, todennut. Onhan tämä ihan käsittämätön esitys, totean tähän loppuun, ja kysyn: olisiko kuitenkin mahdollista, että peruisitte tämän suurin piirtein vitsinä olevan esityksen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

14.55 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun näitä edellisiä puheenvuoroja kuuntelee, niin tuntuu, että ne kyllä käyttää joku sellainen, joka ei ole tainnut työllistää koskaan ketään. [Vasemmalta: Ohhoh! — Vastauspuheenvuoropyyntöjä sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Siis ensinnäkin täytyy sanoa se asia, että kukaan ei palkkaa ketään sen takia, että hän haluaisi sen henkilön irtisanoa. Se on aina epäonnistuminen molemmilla puolilla. Se on ollut ehkä virherekrytointi tai muuta, mutta kukaan ei todellakaan sen takia palkkaa, että saisi jonkun irtisanoa.

Toisekseen, kukaan ei lähde kevyin perustein irtisanomaan ketään, koska se tarkoittaa aina kustannuksia, kun kyse on siitä, että sille samalle paikalle sitten ruvetaan rekrytoimaan jotain toista henkilöä. Se henkilökohtaisen irtisanomisen kynnys on aina korkealla.

Ja kolmas asia on se, että nämä uudet työpaikat syntyvät yksityisellä puolella nimenomaan pk-yrityksiin, ja silloin on aivan olennaista se, mikä on sen työnantajan riski palkatessa, kuinka paljon niitä uusia työpaikkoja uskalletaan ottaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

14.56 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tämä hallituksen esitys taas on sitä samaa jyräävää asennetta, jolla hallitus pikemminkin rikkoo kuin rakentaa suomalaista yhteistyön kulttuuria.

Tietysti herää myös kysymys siitä, onko tällä hetkellä todella oikea aika heikentää irtisanomisen suojaa, kun elämme taantumaa ja hallitus on purkanut monella tapaa erilaisia turvaverkkoja. Ja kuten tässä tuli esille, niin tämä ei todellakaan ole mikään sellainen esitys, joka loisi uutta työtä.

Meillähän ei henkilöperusteisen irtisanomisen suoja ole mitenkään erityisen tiukka, se on OECD:n keskitasoa. Mutta sinänsä kyllä ajattelen, että olisi tärkeää miettiä pikemminkin kannusteita siihen, miten se ensimmäinen työntekijä tai ensimmäiset työntekijät saatai-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

siin palkattua, mutta se, että siihen lähdetään nyt työntekijän oikeuksia heikentämällä, on minusta väärä tie.

Haluan nostaa esille myös sen, minkä edustaja Oinas-Panuma tässä jo aiemmin nosti esille, että johtaako tämä esitys mahdollisesti naisten raskaussyrjinnän lisääntymiseen, [Puhemies koputtaa] joka on meillä aito ongelma.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

14.57 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen monesti miettinyt sitä, pitäisikö Suomeen luoda semmoinen vasemmistolainen erityistalousalue, jossa verot olisivat noin 90 ja kaikki säännöt olisivat juuri niin kuin te haluaisitte siellä vasemmalla. [Minja Koskela: No ei tuo kuulosta vasemmistolaiselta mallilta!] Siellä sitten voisi elää ja yrittää ja rakentaa suomalaista menestystarinaa.

Joka tapauksessa yksikään työnantaja ei halua irtisanoa hyvää työntekijää. Tämä täytyy ymmärtää. Toiseksi, kun puhutaan erittäin pienistä yrityksistä, niin yhden henkilön rekrytoiminen, jos se on virherekrytointi, voi pahimmillaan johtaa sen yrityksen konkurssiin. Tämäkin on hyvä ymmärtää. Kolmas asia, joka on hyvä ymmärtää, on se, että mikroyrityksissä monesti työnantaja tienaa jopa vähemmän kuin se työntekijä siellä. Nyt homma on se, että me tarvitaan tähän maahan niihin pieniin yrityksiin lisää työpaikkoja. Meidän pitää madaltaa sitä työllistämisen kynnystä, mikä tämän esityksen pääasiallinen tarkoitus on, ja luoda oikeusvarmuutta sille, että erityisen vaikeissa tilanteissa työnantaja tietää, mitkä ovat ne kriteerit ja mitkä ovat ne ehdot, joilla haastavista tapauksista pääsee tarvittaessa eroon. Me tarvitaan lisää työpaikkoja myös pieniin yrityksiin. Tässä ei ole kyse mistään suurista yrityksistä vaan etenkin pienistä yrityksistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

14.58 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjänä ja työntekijöitä sekä palkanneena että myös irtisanoneena en voi kannattaa tätä klassista esitystä, jossa pyritään heikentämään työntekijöiden neuvotteluvoimaa. Yksinkertaisesti kyse on siis antagonistisesta ristiriidasta: mikä osa tuotetusta vauraudesta kuuluu työntekijälle ja mikä taas pääoman omistajalle. Tässä on ratkaisevaa voimasuhteet, ei suinkaan se, kuinka helppoa jonkun ihmisen irtisanominen on sinällään, vaan se, että voidaan kohdistaa se epävarmuuden voima näissä tilanteissa siihen työntekijään. Viehättävän retroa, oikein 1900-lukulaista, mutta mitään näyttöä ei ole siitä, että se lisäisi työllisyyttä tai että se parantaisi yleistä hyvinvointia. Tällaiset väitteet ovat puhdasta propagandaa, [Miko Bergbomin välihuuto] joille ei ole sen paremmin historiallista kuin laskennallistakaan näyttöä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

14.59 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisiä pitäisi nyt saada töihin, mutta tulevaisuudessa saakin helpommin potkut. Tämä on kyllä aivan käsittämätön yhtälö. Noissa edellisissä, varsinkin kokoomuksen edustajan puheenvuorossa, mielestäni kyllä vähän vähäteltiin salin tämän laidan työmarkkinaosaamista. Siitä olen hieman ihmeissäni, koska tunnistan tällä laidalla aika paljon kokemusta siitä, mitä työelämässä on Suomessa tapahtunut ja tällä hetkellä tapahtuu.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Eilen Ylen uutisissa Turun yliopiston työelämäprofessori Venla Roth totesi, että työperäinen hyväksikäyttö on lisääntynyt. Se, miksi minä otan tämän tässä nyt esiin, on se, että ammattiliitoilla on valtavan iso rooli näitten hyväksikäyttötapausten esille tulemisessa ja selvittämisessä. Näin varmasti tulee myös olemaan, mikäli tämä laki esitetyssä muodossa menee läpi: ammattiliittojen rooli tulee korostumaan epäselvissä työelämätapauksissa.

Kysyisinkin, arvoisa ministeri, että mitäs arvelette, kuinka paljon tämä tulee työllistämään ja kuinka paljon työelämä tulee entisestään tarvitsemaan ammattiliittoa selvittämään näitä asioita sekä juristeja. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

15.00 Karoliina Partanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomella on paljon uudistusvelkaa, kun puhutaan työmarkkinoista, ja siksi on tärkeää, että otamme tämän tärkeän askeleen. Pidän itse kuitenkin tätä muutosta varsin maltillisena, kun vertaamme, mitä muualla työmarkkinakentässä on tapahtunut.

Olisin toivonut, että olisimme voineet muuttaa varoituskäytäntöä, sillä edelleen työntekijän rikkeet työpaikalla ovat paljon kiinni siitä, mitä aikaisemmin työpaikalla on tapahtunut ja voiko se johtaa irtisanomiseen. Lisäksi olisin toivonut, että myös virkamieslainsäädäntöä olisi voitu uudistaa käsi kädessä tämän työsopimuslain uudistamisen kanssa, sillä nyt virkamieslainsäädäntö ja työsopimuslainsäädäntö irtisanomisperusteiden osalta erkaantuvat.

Olen itsekin aina huolissani raskaussyrjinnästä työpaikoilla, mutta on hyvä muistaa, että tämä uudistus ei vaikuta siihen, etteikö raskaussyrjintätilanteissa edelleen säily käännetty näyttötaakka riidoissa. Tämä tarkoittaa siis sitä, että jos työntekijä esittää, että hänen irtisanomisperusteensa on johtunut raskaudesta tai perhevapaan käytöstä, niin työnantajalla on aina velvollisuus osoittaa, että näin ei ole ollut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

15.02 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työnantajilla ei ole intressejä irtisanoa työntekijöitä, jotka hoitavat työnsä, eikä varsinkaan rekrytoida ketään vain irtisanoakseen hänet. Ei työlleen omistautuneen työntekijän tarvitse pelätä irtisanomista. Myöskään työntekijä ei ole yrittäjälle se pakollinen paha, vaan useimmiten välttämättömyys yritystoiminnan pyörittämiseksi ja siten omankin elannon turvaamiseksi.

Työnantajien ja työntekijöiden välille ei pidä missään tapauksessa lietsoa vastakkainasettelua tai eripuraa, vaan täytyy muistaa, että kumpikin tarvitsee toistaan. On kuitenkin hyvä muistaa, että yritys on juuri niin vahva kuin on sen heikoin lenkki. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

15.03 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa ei tosiaan ole erityisen korkea irtisanomissuoja, eikä tälle esitykselle pystytäkään laskemaan työllisyysvaikutuksia, ja lopulta kukaan ei pysty sanomaan edes sitä, kuinka alas tämä madaltaa irtisanomissuojaa tässä maassa. Väkisinkin tässä herää kysymys, miksi tämä esitys on tänne tuotu.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Irtisanomissuojan heikentämisessä on lopulta kysymys vain siitä isommasta kuvasta, missä tämä hallitus haluaa ideologisista syistä heikentää työntekijän asemaa. Tämä on sitä kokonaisuutta. Samaan aikaan, kun työttömyys on kasvanut, työehtoja heikennetty, työttömyysturvaa leikattu, tehdään vielä irtisanomisistakin helpompaa. Tavallinen palkansaaja tuskin ymmärtää tätä hallituksen työn linjan suuruutta, kun tarjolla on vain epävarmuutta. Te, ministeri, totesitte, että tämä lähettää viestin yrityksille. Minkälaisen viestin tämä lähettää teidän mielestänne työttömille ja tavallisille palkansaajille? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

15.04 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täsähän esitetään, että jatkossa työnantaja saa irtisanoa sopimuksen henkilöön perustuvasta syystä, vain asiallisesta syystä, ja tämä painava syyperuste nyt jää sitten pois. Uskon myös siihen, että tuomioistuimissa tullaan käymään tätä rajankäyntiä, miten tämä kohta täyttyy.

Muutos tarkoittaa irtisanomiskynnyksen madaltamista, ja jatkossa henkilöperusteinen irtisanominen on käytännössä nykyistä helpompaa. Työntekijän kannalta tämä tarkoittaa myös heikompaa työsuhdeturvaa, ja tämä voi johtaa pahimmillaan siihen, että työntekijät eivät esimerkiksi uskalla nostaa epäkohtia ja työpaikan ongelmia esille. Samoin työllisyyttä edistäviin vaikutuksiin en kyllä tässä tapauksessa usko. Se voi olla sen sijaan niin, että tämä irtisanomissuojan heikentäminen voi lisätä työn kuormitusta, jonka on todettu heikentävän puolestaan tuottavuutta. Kyllä tämänkaltaisia ongelmia on myös tässä esityksessä sisällä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sammallahti, olkaa hyvä.

15.05 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvon puhemies! Ehkä jostain tästä meidän työmarkkinakulttuuristamme kertoo se, että nyt puhutaan irtisanomissuojan heikentämisestä, kun meidän pitäisi puhua palkkaamisriskin keventämisestä.

Niin kuin tässä on monessa puheessa tullut jo esille, ei ketään palkata ihan vain ja ainoastaan sen takia, että yrittäjä pääsisi sitten heidät irtisanomaan. [Joona Räsänen välihuuto] Minä olen ollut aikoinaan itse rekrytointivastuussa ja olen epäonnekseni joutunut yhden ihmisen aikoinaan irtisanomaan, ja voin kokemuksesta sanoa, että ainuttakaan niin henkisesti raastavaa prosessia ei ole työuralla tullut vastaan kuin se.

En hetkeäkään usko, että kukaan yrittäjä haluaisi irtisanoa hyvää, asiansa asiallisesti hoitavaa työntekijää, mutta en myöskään usko, että työntekijät haluaisivat, että heidän työpaikkansa ja heidät työllistävä yritys menisi konkurssiin sen takia, että siellä eivät työntekijät hoida välttämättä omia tehtäviään, jotka kuuluvat siihen työsopimukseen. Tästähän tässä on kyse, ei sen kummemmasta. [Eduskunnasta: Työntekijät kyllä ymmärtävät! — Näkee vasemmiston propagandan tässä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

15.06 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus tuo liukuhinnalta tähän saliin esityksiä, joilla heikennetään vaikutusarvioiden mukaan erityisesti naisten työmarkkina-asemaa. Näin siitä huolimatta, että tiedämme, että jo nyt syrjintä on valitettavan yleistä esimerkiksi raskauteen liittyen, ja kuitenkin arvioiden mukaan silti ha-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

luatte sitä nyt helpottaa. Näitä haitallisia esityksiä kutsutte työllisyystoimiksi, vaikka niille tosiaan ei ole pystytty esittämään työllisyysvaikutusarvioita.

Ensimmäisen työntekijän palkkaamista voitaisiin helpottaa oikeudenmukaisemmin esimerkiksi porrastamalla työnantajamaksuja tai antamalla niistä määräaikainen vapautus, kuten vasemmistoliitto on esittänyt, mutta kuitenkin tälle hallitukselle tuntuvat sopivan ainoastaan sellaiset keinot, joilla heikennetään työntekijöiden asemaa. No, kokoomukseltahan tätä tietysti osaa odottaa, mutta perussuomalaiset, oikeastiko teilläkin paras keksimänne ajatus työllisyyden lisäämiseksi tässä maassa on se, että varmistatte, että jatkossa on helppompaa antaa työntekijöille potkuja? Eikö mitään parempaa löydy?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

15.07 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suora vastaus: Meillä on hallitusohjelmassa useita toimia, joilla pyritään parantamaan sitä tilannetta, kun tässä maassa yhä useampi suomalainen yrittäjä haluaisi palkata suomalaisen työntekijän töihin. Se on päätavoite.

Mitä tulee näihin kriteereihin, mitä tässä esityksessä kuvataan, niin käsi sydämellä te ette voi väittää täällä, että yhdenkään työntekijän, joka tekee työnsä hyvin, pitäisi pelätä, että hänet irtisanotaan näillä perusteilla. Siis puhutaan erittäin vakavista laiminlyönneistä, joiden jälkeen työnantaja voi joutua ryhtymään toimiin, joilla hän henkilöperusteisesti joutuu valitettavasti irtisanomaan ihmisen töistä. Ja kuten edustaja Sammallahti hyvin kuvasi, ne ovat erittäin stressaavia ja raastavia tilanteita etenkin pienissä yrityksissä, joissa ei ole lakiarmeijaa takana, toisin kuin SAK:n toimistolla. Näillä toimilla, joita hallitus tekee, pyritään nimenomaan vahvistamaan sitä, että niitä pieniä yrityksiä, joihin työpaikat myös syntyvät, syntyisi jatkossa enemmän, ja luodaan sille yrittäjälle varmuutta siihen, että kyllä, uskallat ottaa sen riskin, palkata työntekijän ja lähteä rakentamaan kasvua tähän maahan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

15.08 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kylmää on kyyti ollut suomalaisille työläisperheille tällä hallituskaudella. [Tere Sammallahti: Ostovoima kasvaa!] On määräaikaisen työntekijän aseman heikennykset, ja lisää on tulossa: työhön takaisinottovelvoitteen heikennys, lomautuksen varoajan lyhennykset, lakko-oikeuden rajaaminen, leipomotyöntekijöitten työehtosopimuksen heikentäminen, yt-menettelyn heikennykset, paikallisen sopimuksen laajentaminen, joka heikentää työntekijän edunvalvontaa, kun otetaan koko työttömyysturvapaketin vaikutukset — ja nyt sitten tämä potkulaki.

Sitten täällä salissa ihmetellään, miten ihmeessä edelleen suomalaisten luottamus tulevaisuuteen putoaa. Sitä täällä ihmetellään. Kaiken lisäksi viime eduskuntavaalien alla työntekijöitten parhaana ystävänä liikkunut oikea laita, perussuomalaiset, on kuitannut nämä kaikki esitykset, [Timo Suhonen: Ohhoh!] kaikki esitykset kuitannut. Ehkä se nyt oli se parin sentin bensa-alennus, millä kokoomus sai perussuomalaiset [Puhemies koputtaa] tällä hetkellä tähän mukaan. [Miko Bergbom: Ei niin alhaista rimaa, ettei demarit sitä alitaisi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

15.09 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Edustaja Satonen sanoi aiemmin jotenkin niin, että tuntuu, että puheenvuoroja käyttävät ihmiset, jotka eivät ole työllistäneet ketään. No, edustaja Satonen, te olette yrittäjä, minä olen yrittäjä, ja oman yrityseni kokemusten perusteella voin sanoa, että uuden työntekijän palkkaaminen on taloudellinen riski, [Arto Satonen: Kyllä, kyllä, no niin!] ja mitä pienempi yritys, sitä suurempi riski. Sen takia erityisesti pk-yrityksissä työntekijöiden palkkaamisen kynnystä pitää pyrkiä madaltamaan.

Ongelmahan tässä esityksessä ei ole se, mitä tällä tavoitellaan, vaan se tapa, jolla sitä pyritään tekemään. Ongelma on se, että tämä hallitus kerta toisensa jälkeen vain ottaa työntekijöiltä eikä anna mitään. [Petri Hurun välihuuto] Tämä epätasapaino ja epäoikeudenmukaisuus näissä uudistuksissa syvästi hiertää. Tässäkään esityksessä ei ole ainuttakaan kädenojennusta työntekijöiden suuntaan, ei vaikka sitä pientä esitystä, jonka edustaja Koskela, Minja, täällä edellä teki. Toivoisi, että hallituksella olisi kyky tasapainoisempaan politiikkaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

15.10 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä on nyt aivan johdonmukainen jatke niille hallituksen toimille, joilla kerta kaikkiaan heikennetään palkansaajien asemaa: työttömyysturvaa on leikattu, lakko-oikeutta on rajoitettu, on tehty palkkakuoppalaki, ja nyt sitten seurasi tämä potkulaki.

Puhemies! Me olemme tässä salissa todella usein puhuneet siitä, että nyt me tarvitsemme kasvua, ja olemme todenneet myös sen, että tämän kasvun aikaansaamiseksi me tarvitsemme kuluttajien luottamusta. Nyt kun niin moni ihminen ihan aidosti tuntee huolta siitä, säilyykö työpaikka epävarmoina aikoina, ei oikein uskalleta luottaa, ei uskalleta lähteä kuluttamaan, moni kokee huolta toimeentulostaan, niin olen ihmetellyt sitä todella paljon, miten kansalaisten luottamusta tässä ajassa lisäisi se, että nyt sitten irtisanominen on entistä helpompaa, potkujen antaminen, potkujen saaminen on entistä helpompaa. Mielestäni, ministeri, tämä ei kuulu yhtään tähän ajankuvaan. Päinvastoin meidän pitäisi lisätä kansalaisten luottamusta ja uskallusta lähteä kuluttamaan.

Ja vielä lopuksi kysyn, ministeri: [Puhemies koputtaa] missä viipyvät ne toimet, joilla parannetaan palkansaajien asemaa, [Puhemies koputtaa] kuten vaikkapa tämä kanne oikeus tai alipalkkauksen kriminalisointi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

15.12 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Satonen täällä kyseli aikaisemmin, onko kukaan tällä puolella salia koskaan palkannut ketään. Siitä huolimatta tai sen vuoksi, että tämä oli aika halpa heitto, tekee mieli kysyä takaisin: onko edustaja Satonen koskaan joutunut pelkäämään raskaussyrjintää työelämässä?

Tämä esitys lisää epävarmuutta työelämässä, tämä kasvattaa mielivaltaisten irtisanomisten riskiä, ja tämä vie meitä kauemmas pohjoismaisesta työmarkkinamallista. Tämä on jatkoa sille kokonaisuudelle, jossa hallitus on heikentänyt yksipuolisesti työntekijän asemaa ja ammattiyhdistysliikkeen asemaa ja vahvistanut työnantajan asemaa. Kun me puhutaan tästä laista, niin me puhutaan valtasuhteista, joita tässä yhteiskunnassa on ja joita nimenomaan vahva ammattiyhdistysliike ja työntekijän oikeudet takaavat ja vahvistavat, kun ne

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

vahvistavat sitä valtasuhdetta, joka yksittäisellä työntekijällä voi olla suhteessa työnantajaan. Tämä iso kuva jää tässä koko ajan näkemättä, ja se on minusta sellainen, mikä hallituksen olisi syytä ottaa huomioon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

15.13 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täytyy kyllä kysyä, ovatko edustajat nyt ihan tutustuneet tähän esitykseen. Tiedän kyllä, että käsittely on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa vasta alussa, mutta tämänkin uudistuksen jälkeen henkilökohtaiseen irtisanomiseen vaaditaan asiallinen syy. Ja aivan kuten täällä edustaja Bergbom jo sanoi, ja toki myös ministeri avauspuheenvuorossaan, eihän tämä nyt ole sellainen, että tässä voidaan ketä tahansa irtisanoa, vaan siellä on takana merkittävä laiminlyönti. Ja jos nyt ajatellaan vaikka niin, että sellainen henkilö, joka toimii autokuskina, joutuu irtisanotuksi sen takia, että hän on vaikka ylinopeuden takia menettänyt korttinsa, niin ei se nyt ihan pieni asia ole. Eli täytyy vähän miettiä, mistä tässä on kyse.

Sitten haluaisin vielä sanoa tuosta edustaja Oinas-Panuman sanomasta, kun hän totesi, että miksi näitä työmarkkinauudistuksia ei tehdä kolmikantaisesti yhdessä. No sitä minäkin olen kysynyt, mutta eipä niitä tehdä, koska ei se kolmikantainen yhteistyö tuota minäkäänlaisia ehdotuksia, kuten edellinen hallitus sai sen havaita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

15.14 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kyllä jotenkin tuntuu siltä, että me ei olla ollenkaan samalla kartalla siitä, mikä tämä tilanne tässä maassa työllisyyden suhteen on. Työllisyys sakkaa siis äärimmäisen kovasti. Ja mitä hallitus tekee? Lisää työntekijöitten epävarmuutta. Vaikka täällä nami nami höpö höpöä on puhuttu muutamat viimeiset viikot siitä, kuinka pitää olla positiivinen, niin kuinka tässä voi olla positiivinen, kun te ette näe, vaan omia ideologisia toimianne tuotte? Kuinka tämä, arvoisa ministeri, lisää työllisyyttä? Kuinka monta työpaikkaa tällä lakiesityksellä teidän arvionne mukaan on tulossa lisää? Tämä vain lisää työntekijöiden epävarmuutta ja siirtää lisää sitä riskiä, joka kuuluu yrittäjälle, edelleen työntekijälle. Mitenkä te voitte tehdä tällaista politiikkaa? [Miko Bergbomin välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Jari Koskela, olkaa hyvä.

15.15 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! On arvokasta kuulla, että moni meistä täällä salissa on toiminut myöskin itse yrittäjänä, ja siksi vähän ihmettelenkin tätä opposition kritiikkiä. Me tiedämme kaikki, että yrittäjälle työntekijä on arvokkain osa yritystä. Kukaan ei sano irti työntekijää kevein perustein, ei koskaan. Samalla mikroyrityksissä, joissa luodaan työpaikkoja, ensimmäisen työntekijän palkkaaminen helpottuu nyt tällä esityksellä. Yritykset haluavat siis kasvaa, ja yrityksissä tiedetään, että hyvinvoiva henkilöstö on tärkein resurssi ja kasvun mahdollistaja.

Tämä hallituksen esitys on kauan odotettu ja tarpeellinen muutos, joka hyödyttää juuri niitä pieniä yrityksiä, joiden kasvu on avain Suomen talouden ongelmien ratkaisemiseksi.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

15.16 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilmeisesti tähän väliin tarvitaan keskustaa ja meitä, jotka olemme olleet sekä työntekijöinä että itsekin työllistäneet useaa kymmentä ihmistä, monia nuoria ja sitten vakituista henkilöä. En suin surminkaan olisi halunnut ketään heistä potkia pihalle hulin vuoksi. Mutta on tilanteita, joissa se työntekijä ei kerta kaikkiaan toteuta niitä tehtäviä, mitä pitäisi, eikä ole halua edes yrittää. Mielestäni meidän kaikkien etu olisi ymmärtää se, että varsinkin pieni yrittäjä voi olla heikommassa asemassa kuin se työllistämänsä ihminen. [Arto Satonen: Kyllä!] Kun lähtökohtaisesti ajatellaan, että ay-liike on heikomman puolella, niin se ei välttämättä ole, kun heikompi voi olla se pieni yrittäjä. [Arto Satonen: Erittäin hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

15.17 Hanna Laine-Nousimaa sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Esi- tellyillä laeilla helpotetaan työntekijän irtisanomista. Enää ei tarvittaisi asiallista ja paina- vaa syytä irtisanomiselle kuten tällä hetkellä, ja tälläkin hetkellä irtisanominen on mahdol- lista toteuttaa juuri edustajan edellä mainitsemista syistä, jos työstä ei suoriuduta.

Monessa keskustelussa tämä laki onkin saanut nimen potkulaki. Mielestäni tämänkalta- nen lainsäädäntö ei ole omiaan lisäämään luottamusta työntekijöiden ja työnantajien välil- lä, vaan tällä nimenomaan lisätään vastakkainasettelua. Irtisanominen työntekijän henki- löön liittyvillä perusteilla tulee myös suurella todennäköisyydellä työllistämään oikeusjär- jestelmäämme, kun irtisanomisista uusilla perusteilla haetaan oikeusteitse ennakkopäätök- siä.

Arvoisa puhemies! Tämä esitetty laki tulee myös suurella todennäköisyydellä aiheutta- maan yllättäviä ja kohtuuttomia ongelmia palkansaajien uskoon tulevaisuudesta, kun irti- sanomisperusteista ei ole selkeää tietoa ja niihin ei voi varautua. Tämä laki ei tule paranta- maan työllisyyttä ja työllistymisen mahdollisuuksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

15.18 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nythän on kuitenkin niin, että työmarkkina on jumissa. Jostain syystä yritykset eivät uskalla palkata ihmisiä, etenkin nämä yhden hengen firmat, jotka ovat hengenvaarassa silloin, kun teke- vät virherekrytoinnin [Piritta Rantasen välihuuto] — firma ei enää kannata, jos se on muu- tenkin ehkä juuri siinä kiikun kaakun, yrittää selvitä. Ja tästä laista ei meistä kukaan tieten- kään tarkkaan pysty sanomaan, montako ihmistä tämän avulla pystytään palkkaamaan li- sää, mutta sitähan tällä haetaan.

Olen työskennellyt tanskalaisessa yhtiössä, jossa on huomattavan paljon helpompi sekä irtisanoa että palkata, ja nämä asiat liittyvät suoraan toisiinsa. Silloin tietää, että jos hanka- lassa tilanteessa joutuu väkeä vähentämään, niin yhtä helposti sitä pystyy taas palkkaa- maan. Tuolla työmarkkinoilla on valtava määrä ihmisiä, jotka odottavat, että nämä pienet firmat, joita Suomessa on enimmäkseen — melkein kaikki on pieniä yrityksiä — uskalta- sivat palkata, uskaltaisivat soittaa, uskaltaisivat ottaa sen ihmisen töihin. Annetaan heille se mahdollisuus.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.19 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on moni todennut, että kukaan ei palkkaa ketään ihan vain sen takia, että voisi antaa hänelle potkut, ja olen tästä aivan samaa mieltä. Mutta samaan hengenvetoon on kyllä todettava, että tähän on se keskeinen hallituksen käyttämä argumentti, jolla tätä lainsäädäntöä puolustetaan, jotta irtisanominen helpottuu, niin että sitten sitä kautta kynnys palkkaamiseen parantuisi.

Tämähän on siis tämän lainsäädännön keskeinen argumentti, eli irtisanomista pitää helpottaa, jotta sitä kautta tuodaan rohkeutta palkata uusia henkilöitä. Ja jos olen ymmärtänyt oikein, niin silloinhan tosiasiallisesti, totta kai, hallituksella on varmaan se toivomus, että oikeuskäytännön myötä irtisanominen tämän lainsäädännön myötä helpottuisi. [Arto Satonen: Aivan!] Siinähan nyt sitten menee useampi vuosi, kun tämä oikeuskäytäntö muodostuu.

Jos nyt tässä haetaan akuuttia lääkettä tähän työllisyystilanteeseen, niin kyllä sopii kysyä, missä vaiheessa nämä työlliset alkavat nyt sitten näkymään katukuvassa. [Puhemies koputtaa] Kun täällä on aika paljon lupailtu lisätyöllisiä aikaisemminkin mutta vielä ei ole näkynyt, [Puhemies koputtaa] niin koska nämä lisätyölliset alkavat näkymään katukuvassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

15.21 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kalmarin puheenvuoro tuossa hetki aikaisemmin pienestä yrittäjästä suhteessa suureen ammattiliittoon kuvaa oikeasti sitä valtasuhdetta, joka täällä maassa on vallinnut. Eli tällainen suuri ja mahtava ammattiliitto lakimiesarmeijansa kanssa on kyllä jyrännyt pienen työnantajan.

Joku sanoi hetki aikaisemmin — en nyt muista kuka, mutta sieltä vasemmalta laidalta kuitenkin — puheenvuorossaan, että nyt on täysin väärä hetki tehdä tämä uudistus. Minä olen tästä asiasta ihan täysin samaa mieltä. Oikea hetki olisi ollut jo vuosikausia sitten, jolloin meillä olisi nyt nähtävissä ne työllisyysvaikutukset, joita tämä sitten tuo tullessaan ja joita nämä samat uudistukset ovat tehneet muissa maissa, meidän verrokkimaissa, aikaisemmin.

Tämän esityksen tarkoituksena on madaltaa etenkin pienten ja keskisuurten yritysten ei irtisanomisen mahdollisuutta vaan sitä kynnystä, että voidaan palkata se uusi työntekijä. [Arto Satonen: Juuri näin!] Sitä kynnystä palkata halutaan madaltaa, [Puhemies koputtaa] ei kynnystä irtisanoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä

15.22 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman hämää tämä, että annetaan kuvaa täällä salissa, etteivät irtisanomiset olisi millään tapaa mahdollisia tässä maassa. [Tere Sammallahti: Ei kukaan ole sanonut niin!] Kuten edustaja Lyly aikaisemmin sanoi, niin 13 000 per vuosi, ja sen lisäksi meillä on olemassa myös tällainen koeaikasysteemi, että ehkä edustaja Sammallahti tutustuu siihen.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Ehkä se iso kysymys tässä on se, onko täysin mahdotonta tämän hallituksen tehdä jotain tasapainossa. Onko mahdollista esimerkiksi luoda yrityksille kannusteita sen ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen, eikä niin, että kaikki revitään aina sieltä työntekijän selkänahasta?

Ehkä se toinen iso ongelma — tässä on nyt puhuttu, että tällä puolella ei ole yrittäjiä — on se, että hallituksessa ei nähdä työntekijän ja työttömän tilannetta tässä. Te lupasitte 100 000 uutta työpaikkaa, teitte nämä kaikki heikennykset, leikkaukset, ja kun nyt on sellainen tilanne, että niitä työpaikkoja on lähtenyt 70 000, niin ei ole ihme, että aika monilla turuilla ja toreilla kysytään, miksi tämä hallitus antaa vain keppiä. Teidän pitäisi, ministeri Marttinen, ehkä tätä selventää nyt kansalaisille tarkemmin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

15.23 Karoliina Partanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa ovat olleet useamman kerran esillä jo nämä sukupuolivaikutukset. Niitä on todella tutkittu tässä hallituksen esityksessä, ja on todettu, että tällä esityksellä on paljon suuremmat vaikutukset miehiin kuin naisiin, koska irtisanotuista työntekijöistä suurempi prosenttiosuus on miehiä eikä naisia. Lisäksi on todettu myöskin se, että edelleen meillä säilyvät laissa syrjinnän kiellot aivan samalla tavalla kuin ne ovat olleet tähänkin asti voimassa.

Siksi ihmettelen tätä pelottelua nimenomaan naisiin kohdistuen, mutta toisaalta olen ymmärtänyt, että tämä pelottelu on nimenomaan opposition keino tehdä oppositiopolitiikkaa. Jos me mietitään nyt vaikka sitä paikallisen uudistuksen lainsäädäntöä, joka täällä talossa vietiin läpi, niin oppositio pelotteli työntekijät, että tämä tulee viemään kaikki työpaikat, tulee muuttamaan täysin kulttuurin. No, mitä on tapahtunut? Vielä ei ole hirveästi sopimuksia tehty, mutta media on kertonut, että työntekijät ovat olleet tyytyväisiä tähän uudistukseen, koska sen avulla on esimerkiksi pidennetty ruokataukoja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.24 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt olisi kyllä kymmeniä asioita, joita tässä pitäisi kommentoida, eikä kerkeä kaikkia varmasti kommentoimaan.

Ensinnäkin sanoisin, että jos olisi hallituksella tällainen samanlainen vimma luoda työpaikkoja ja tehdä investointien mahdollistamista kuin palkansaajan aseman huonontamista, niin kyllä täällä Suomessa olisi aika moni asia toisin. Näyttää siltä, että suomalaisessa työelämässä kaikki on vaan palkansaajan vika, kun näitä hallituksen esityksiä katsotaan, [Oikealta: Höpönlöpö!] ja tämä näkyy näissä kaikissa esityksissä, mitä te puhutte. Työelämäuudistukset ovat kaikki palkansaajan aseman heikentämistä tavalla tai toisella, ja lisää on tulossa, myös määräaikaisten lainsäädäntömuutos on tänne tulossa. Eli meille tulee tänne koko ajan tavaraa tätä tahtia. Sitten kysytään, kuinka paljon työpaikkoja on syntynyt — ei ole syntynyt näitten perusteella työpaikkoja. Kyllä tästä voi sen johtopäätöksen vetää, että nyt meillä on käsissä ollut palkansaajavihamielisin hallitus vuosikymmeniin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

15.26 Työministeri Matias Marttinen: Kiitoksia paljon, herra puhemies! Ja kiitoksia edustajille, sanoisinko, retorisesti värikkästä keskustelusta. Ymmärrätte, että en pysty kaikkiin johtopäätöksiin yhtymään, mutta tietysti pidän tärkeänä sitä, että eduskunta voi käydä tätä keskustelua, jossa eri näkökulmat tulevat esille.

Ensinnäkin esityksen työllisyysvaikutuksista. Esityksessä ja sen valmistelussa on todettu ja virkavalmistelun lähtökohtana ja arviona on se, että tällä on myönteiset, positiiviset työllisyysvaikutukset ja samoin myönteiset, positiiviset vaikutukset myös tuottavuuskehityksen osalta.

Tarkkoja lukuja: Kun täällä vasemmisto-oppositio aina korostaa tutkitun tiedon merkitystä — eikö näin, tästä olemme varmasti samaa mieltä kansanedustajan kanssa — niin te tiedätte myös hyvin sen, että nämä hallituksen esityksen laadinnan vaikutuksethan perustuvat tutkittuun tietoon ja niihin julkaisuihin, mitä saadaan vaikka kansainvälisestä tutkimuskirjallisuudesta. Näin ollen hyvin tarkkojen lukumäärien esittäminen on siis käytännössä hyvin vaikeaa, ellei mahdotonta. Jos me olemme samaa mieltä siitä, että halutaan käyttää tutkittua tietoa taas vastaavasti päätöksenteon hyväksi, niin olisi myös teiltä rehellistä sanoa, että kuitenkin ne mallit, mitä ekonomistit käyttävät, eivät mahdollista myöskään laajasti tällaisten tarkkojen lukujen esille tuomista.

Sitten mitä tuotiin esille tästä kolminkantaisesta valmistelusta, mihin edustaja Satonen vastasi hyvin, niin jos todella olisi näin, että kolminkantaisesti Suomea ja meidän talouden ja työmarkkinoiden rakenteita olisi pystytty uudistamaan vuosikymmenten aikana, niin me emme olisi tässä, vaan me totesimme yhdessä, että on hieno asia, että Suomi on pysynyt taas muiden Pohjoismaiden kehityksen mukana. Enhän minä halua tietenkään viedä eteenpäin ehdotuksia, ellei taas vastaavasti nähdä merkittävää tarvetta uudistaa meidän lainsäädäntöä. Totta kai toivoisin, että vuosikymmenten aikana palkansaajapuolella ja työnantajapuolella olisi ollut yhdessä näkemystä ja sovittu näistä asioista niin, että me pääsemme eteenpäin, mutta koska taas vastaavasti näin ei ole ollut, niin tämän hallituksen aikana me olemme lähteneet viemään näitä merkittäviä uudistuksia eteenpäin. [Välihuuto sosiaalidemokraattien ryhmästä] Pidän täysin välttämättömänä, että näitä uudistuksia tehdään myös Suomessa. Niitä eri muodoissa on tehty muissa Pohjoismaissa.

Edustaja Viitanen taisi todeta jotenkin niin, että esitys ei kuulu ajankuvaan. Taisi olla suurin piirtein näin. [Pia Viitanen välihuuto] Jos nyt katsomme talouden lukuja tällä hetkellä, meidän työttömyystilannetta, meidän kasvunäkymää, sitä, miten valtavasti velkaa on otettu viimeisen 15 vuoden aikana, niin jos tämä maa olisi velkaelvytyksellä lähtenyt käyntiin, niin se olisi varmasti lähtenyt, eikö näin? Samaan aikaan taloudelliset rakenteet ovat jääneet uudistamatta, ja minusta johtopäätös on täysin toisenlainen kuin teillä. Tämä aikaahan korostaa nimenomaan tarvetta ja välttämättömyyttä uudistaa meidän yhteiskuntaa, jotta tulevaisuudessa asiat olisivat taas paremmin, [Pia Viitanen: Ihmisten turvallisuus ja luottamus tulevaisuuteen!] jotta meidän yrittäjillä on taas luottamusta tulevaisuuteen, luottamusta investoida ja työllistää ja palkata taas vastaavasti työntekijöitä. Suomalaisten luottamuksen näkökulmasta tärkeintä on se, että talous saadaan kasvuun. Silloin syntyy työpaikkoja, ostovoima paranee. Sehän parantaa sitä luottamusta ennen kaikkea, ja me teemme kaiken voitavan, kaiken mahdollisen, jotta tässä päästään siltä osin eteenpäin.

Ehdotus käsitellään tietysti tässä talossa huolellisesti. Uskon, että valiokuntakäsittelyssä esille nousee useita eri asioita tähän liittyen.

Ehkä vielä viimeisenä totean tästä raskaus- ja perhevapaasyrjinnästä, joka nousi myös useassa puheenvuorossa esille. On täysin selvää, että raskaus- ja perhevapaasyrjintä on

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

lainsäädännössä kiellettyä jatkossakin. Se on yksiselitteisesti näin, ja me emme missään tapauksessa tule sallimaan sitä, että työntekijöitä kohdeltaisiin sillä tavalla, että esimerkiksi nuorten naisten asemaa taas työmarkkinoilla heikennettäisiin. Täällä tuotiin myös esille se, että nämä henkilöperusteiset irtisanomiset kohdistuvat noin kaksi kertaa useammin nimenomaan miehiin, ja on myös käyty läpi vaikutukset hyvin tarkkaan ja on todettu, että tällä esityksellä ei tulla todellakaan lisäämään raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Tämä on itselleni hyvin tärkeä asia, tämä on hallitukselle erittäin tärkeä asia, ja me seuraamme totta kai hyvin tarkkaan näitä vaikutuksia.

Ja viimeisenä: Totta kai on niin, että kun tehdään tämänkaltaisia lainsäädännön muutoksia, niin menee vuosia, ennen kuin lopulta selviää sitten se uusi irtisanomisen kynnyks. Totta kai se on siinä tavalla. Mutta tässä tilanteessa, missä isänmaamme Suomi on, on välttämätöntä, että nämä muutokset tehdään ja ne viedään eteenpäin, jotta suomalaisten yrittäjien ja yritysten luottamus tulevaisuuteen vahvistuu ja jotta suomalaisiin yrityksiin syntyy taas lisää työpaikkoja. — Kiitos.

Talman Jussi Halla-aho: Tack. — Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter i detta plenum efter de övriga ärendena på dagordningen.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 15.31.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 18.26.

Andre vice talman Tarja Filatov: Nu fortsätter behandlingen av ärende 4 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. Debatten fortsätter. — Ledamot Partanen.

18.27 Karoliina Partanen kok: Arvoisa puhemies! Tulemme tänään taas kuulemaan suomalaisten työntekijöiden pelottelumaratonin siitä, kuinka tämä potkulaki voimaantulonsa jälkeen johtaa siihen, että jokainen työntekijä joutuu pelkäämään työpaikkansa puolesta, siitä, kuinka työnantajat tulevat naamataulun perusteella irtisanomaan lähes jokaisen, ja siitä, kuinka mielivalta lisääntyy. Luultavasti kuulemme myös väkivaltavertauksia siitä, miten tämä uudistus kohtelee työntekijöitä. Nämä samat puheet ja pelottelu on kuultu jokaisen hallituksen työelämää koskevan uudistuksen osalta, ja miten onkaan käynyt? Naiset eivät joutuneet palkkakuoppaan viimeisellä neuvottelukierroksella, eikä paikallinen sopiminen ole tuhonnut työpaikkoja. Paikallista sopimista kritisoineet opposition edustajat ovat jopa ilkkuneet, miten vähän paikallisia sopimuksia on tähän mennessä tehty. Samalla kuitenkin he ovat jättäneet kertomatta sen, että työntekijät ovat olleet uudistukseen tyytyväisiä, kun esimerkiksi lounastauot ovat pidentyneet työpaikoilla. Ei tullutkaan potkua maassa makaavaan, kuten uudistuksia on tässä salissa opposition toimesta kuvattu.

Arvoisa puhemies! Suomen on uudistuttava monella tavalla, eivätkä työelämää koskevat uudistukset suinkaan ole vähäisimmässä tarpeessa uudistamisen osalta. Uudistusvelkaa on päässyt syntymään jo vuosikymmeniä, eikä vanha kolmikantainen toimintatapa ole luonut tarvittavia työelämäuudistuksia Suomeen. Tätäkään uudistusta ei olisi saatu aikaiseksi, jos kolmikannalta olisi vaadittu yhteinen näkemys. Niin työnantajat kuin työntekijät

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

jättivät valmistelussa eriävän mielipiteen. Siksi hallitus on toiminut ja toteuttanut merkittäviä uudistuksia työelämän joustavuuden lisäämiseksi.

Irtisanomiskynnyksen madaltaminen on uudistus, jota suomalaiset pienet ja keskisuuret yritykset ovat jo pitkään odottaneet. Suurin osa uusista työpaikoista syntyy nimittäin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, ja siksi uudistuksen merkitys on todella suuri. Monet yritykset ovat viestineet, että he ovat pitäneet irtisanomiseen liittyviä oikeudellisia riskejä liian merkittävänä esteinä työllistämiseksi. Yritykset haluavat palkata uusia työntekijöitä, eivät irtisanoa työntekijöitään.

Kun hallitukselta on perätty toimia opposition taholta pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi, niin nyt säädettävä uudistus on juuri sellainen. Siksi ihmettelenkin, miten vähän tukea uudistus saa. Me haluamme poistaa yritysten työllistämisen esteitä, jotta yritykset uskaltaisivat työllistää nykyistä rohkeammin ja jotta yhä useampi ihminen pääsisi töihin.

Arvoisa puhemies! Kun työntekijöitä nyt pelotellaan opposition toimesta, niin on hyvä muistaa, että jatkossakaan irtisanomista ei saa tehdä syrjivin, epäasiallisin, mielivaltaisin perustein tai ilman syytä. Uudistuksen tavoitteena on alentaa irtisanomisen kynnystä työntekijöiden henkilöön liittyvissä tilanteissa. Tämä tarkoittaa sitä, että työntekijöiltä voidaan odottaa työnantajan määräysten noudattamista, töiden tekemistä, työpaikalle tulemistä ajoissa, asiallista käytöstä ja huolellista työsuoritusta. Minusta nämä vaatimukset eivät suinkaan ole kohtuuttomia.

Sen sijaan kohtuutonta on ollut se, että nyt voimassa olevan lainsäädännön perusteella työnantaja on joutunut selvittämään ennen irtisanomista, onko työntekijää ollut mahdollista sijoittaa uusiin tai toisiin tehtäviin. Esimerkiksi rattijuopumuksesta tuomittu kuljettaja on käytännössä pitänyt pyrkiä sijoittamaan uusiin tehtäviin. Uudistus tulee poistamaan kohtuuttoman uudelleensijoitusvelvollisuuden. Jatkossa työnantaja on velvollinen sijoittamaan vain, jos työntekijän työntekoedellytykset ovat heikentyneet esimerkiksi sairauden, vamman tai työtapaturman vuoksi.

Arvoisa puhemies! Haluan korostaa sitä, että nyt tehtävällä muutoksella ei ole tunnistettu olevan erityisiä syrjiviä vaikutuksia sukupuoleen tai raskaus- ja perhevapaan käyttämiseen. Toki olemme tässä salissa kuulleet opposition edustajien omaan mielipiteeseen liittyviä pelottelupuheita tämänkin osalta.

Voimassa oleva lainsäädäntö sisältää säännökset raskaana ja perhevapaalla olevien erityisestä irtisanomissuojasta, jonka mukaan raskaus ja perhevapaan käyttäminen eivät voi olla työsopimuksen irtisanomisperuste. Meillä on lainsäädännössä tätä koskevat syrjinnän kiellot, ja näin tulee olemaan jatkossakin. Työsopimusta ei saa siis jatkossakaan irtisanoa perhevapaan alkamisen eikä vapaa aikana raskauden tai perhevapaan käytön perusteella. Raskaana olevia ja perhevapaita käyttäviä suojaa myös niin sanottu käännetty todistustaakka, jonka mukaan työntekijän esittäessä väitteen siitä, että hänet on irtisanottu syrjivin perustein, työnantajan on todistettava, että näin ei ole käynyt. Tämä käännetty todistustaakka on erityinen suoja ja lisäturvalukko työntekijöille, jotka ovat raskaana tai käyttävät perhevapaita, jos he tulevat irtisanotuiksi.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun haluan kertoa sen, että toimin ennen asianajajana ja hoidin paljon raskaussyrjintään liittyviä oikeudenkäyntejä ja riitoja. Täytyy sanoa, että tämä käännetty todistustaakka todella toimii, koska se tarkoittaa sitä, että työnantajan on pystyttävä osoittamaan, että esimerkiksi perhevapaata käyttävä henkilö olisi toiminut jotenkin työsopimuslain ja työsuhteen ehtojen vastaisesti. Mitenkä työntekijä, joka käyttää

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

perhevapaata, voisi perhevapaansa aikana toimia työsuhteen ehtojen vastaisesti? Ei mitenkään. Näin ollen, jos tällaisia irtisanomisia tapahtuu, toivon todella, että ammattiliitot avustavat näissä asioissa työntekijöitä ja hoitavat niitä oikeusriitoja, koska missään nimessä ketään työntekijää ei saa irtisanoa raskauden eikä perhevapaan käyttämisen perusteella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.33 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla se pyrkii helpottamaan työntekijän irtisanomista henkilöön perustuvasta syystä. Erityisesti vallitsevassa työmarkkinatilanteessa esitys tarjoilee jälleen lisää myrkyä kuluttajien luottamukselle, minkä lisäksi se toteutuessaan lisää oikeuskiistoja ja kasvatasi syrjäntärisiä työelämässä. Työnantajat tekevät jo nykyisin virheitä irtisanomismenettelyssä. Ammattiliittojen selvitettäväksi tulee säännöllisesti tapauksia, joissa työntekijä on irtisanottu ilman varoitusta tai asianmukaista kuulemistä tai jopa saatettu painostaa allekirjoittamaan sopimus työsuhteen päättämiseksi. Heikennetyn irtisanomissuojan voi odottaa lisäävän tällaisia tapauksia etenkin pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, sillä tilastojen ja oikeustapausten perusteella iso osa laittomista irtisanomisista ja työsuhteriidoista tapahtuu niissä.

Merkittävä syy ristiriitatilanteisiin johtuu pienten ja keskisuurten yritysten HR-osaamisen puutteesta, minkä hallituskin on tunnistanut, sillä hallituksen esityksen luonnoksessa lakimuutoksen tarvetta perustellaan pienten ja keskisuurten yritysten vähäisellä henkilöstökysymyksiin perehtyneiden työntekijöitten määrällä. Työelämän ongelmat eivät kuitenkaan ratkea työsuhteturvaa heikentämällä vaan työnantajien osaamista vahvistamalla.

Nykyinen sääntely edellyttää irtisanomiselta sekä asiallista että painavaa syytä. Jos sääntelyä muuten niin, että irtisanomiseen riittää pelkkä asiallinen syy, irtisanomiskynnys madaltuu ja tulkinnanvaraisuus lisääntyy. Tämä voi johtaa oikeusriitojen kasvuun. Riitojen käsittelyajat tuomioistuimissa venyvät jo nykyisellään pahimmillaan vuosien mittaisiksi, mitä voidaan pitää kohtuuttomana. On epäselvää ja vaikeasti ennustettavaa se, missä määrin irtisanomistilanteita koskevaa nykyistä oikeuskäytäntöä on jatkossa mahdollista noudattaa työsuhteen päättämistä koskevissa riidoissa. Tämä saattaa pidentää oikeusprosesseja entisestään.

Irtisanomisperusteen muuttamista on perusteltu työllistämiskynnyksen madaltamisella, mutta kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, luotettavia arvioita työllisyysvaikutuksista ei ole pystytty esittämään. Vallitsevassa työmarkkinatilanteessa työsuhteen suojan heikentäminen todennäköisesti lisää kuluttajien varautumista pahan päivän varalle entisestään, mikä on ristiriidassa hallituksen taholta esitettyjen yksityisen kulutuksen lisääntymistä ja talouskasvua koskevien toiveiden kanssa. Heikennetty irtisanomissuoja lisää riskiä syrjintään työelämässä.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu toteaa esitysluonnosta koskevassa lausunnossaan, että vaarana on, että esityksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti syrjinnän vaarassa oleviin työntekijöihin esimerkiksi terveydentilan, vammaisuuden, ikääntymisen tai perheenhuoltovollisuuden perusteella. Tämä on ristiriidassa lapsiperheellistymistä tukevien tavoitteitten kanssa. Samaa toteaa myös tasa-arvovaltuutetun toimisto lausunnossaan. Nykyisen hallituksen hallitusohjelman mukaan erityisesti raskaus- ja perhevapaaseen perustuvan syrjinnän ehkäisyyn kohdistetaan tehokkaampia keinoja. Tasa-arvovaltuutettu pitää erittäin to-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

dennäköisenä, että esitys henkilöstöperusteisen irtisanomisen helpottamiseksi ei miltään osin tue tätä tavoitetta. Esitys päinvastoin lisää työnantajan mahdollisuuksia irtisanoa ras-
kaana oleva työntekijä tai työntekijä, jolla on perheenhuoltovelvollisuuksia.

Kansainvälisessä vertailussa irtisanomissuoja ei ole erityisen korkea. OECD:n vertailun mukaan Suomen irtisanomissuoja on keskitasoa Euroopassa. Esimerkiksi eurooppalaisista verrokkimaista Ruotsissa, Ranskassa ja Alankomaissa suoja on tiukempi. Suomen kilpailukyky ei edellytä suojan heikentämistä.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys on hylättävä. Sillä ei ole todellisia työllisyys- ja talousvaikutuksia, vaan se lisää epäluottamusta työntekijöiden ja yritysten välille. Työsuhteen suoja ei tule heikentää henkilöstöperusteista irtisanomista helpottamalla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sammallahti poissa. — Edustaja Lyly.

18.37 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on jatkoa työelämän heikennyksille, mitä hallitus on viime kuukausina ja parina vuonna tehnyt. Orpon—Purran hallitus on viimeisestään ajanut palkansaajan asemaa koko ajan heikommaksi, ja tämä ehkä kuvaa hallituksen näkemystä suomalaisesta työelämästä. Siellä kaikki näyttää olevan palkansaajan syy. Mitään konkreettisia asioita ei ole tullut työnantajapuolelle. Monilla tehdyillä heikennyksillä palkansaajat kantavat yhä enemmän yrittäjälle kuuluvaa riskiä ja samalla joutuvat nykyisen hallituksen heikentämän työttömyysturvan kouriin.

Karensseja ja korvauksettomia aikoja tulee lisää. Ansiosidonnainen työttömyysturva on leikattu 20—25 prosenttia. Siitä on poistettu lapsikorotukset, ja sille pääsyä on vaikeutettu. Yt-neuvotteluajkojen piiristä pudotettiin 190 000 palkansaajaa pois rajaa nostamalla. Myös neuvotteluajat lyhennettiin puolittamalla ne. Työmarkkinaneuvotteluja vaikeutettiin. Yhä vaikeampi on rakentaa parempia työehtoja palkansaajille. Paikallista sopimista laajennettiin järjestäytymättömiin yrityksiin. Tämän salin mukaan sen piti olla hopealuoti, joka nyt ratkaisee paljon asioita. No, nyt niitä sopimuksia on 92 toimitettu aveihin. Ei ole ollut hopealuoti. Eipä ole ollut hopealuoti tämä, mitä korostitte niin voimakkaasti silloin. Osaamisen kehittäminen työuran aikana: siihen vastattiin lopettamalla aikuiskoulutustuki juuri silloin, kun osaamista eniten tarvitaan, ja myös toisen asteen koulutuksesta on leikattu.

Tulokset: Konkursseja on ennätysmäärä, työttömiä on ennätysmäärä, pitkäaikaistyöttömyys on 90-luvun huippulukemissa, avoimia työpaikkoja ei ole. Ja lisää on tulossa: tulee tämä laki ja seuraavaksi tulee määräaikaisuuksien helpottaminen. Nämä yhteisvaikutuksiltaan on niitä.

Vielä täällä sanotaan, että eipä ole pystytty kolmikannassa sopimaan näitä asioita. Kaikki ovat heikennyksiä palkansaajan asemaan, sitä tasapainoa ei ole yhtään rakennettu. Tämä on todella se tilanne. Tämä hallitus saa varmaan palkansaajavihamielisimmän hallituksen leiman. Se on niin paljon kurittanut palkansaajapuolta. Sitten nämä ovat tuoneet epävarmuutta ja sitä, että kansalaiset eivät uskalla kuluttaa. Nämä ovat esimerkkejä siitä, mitä tässä on tehty edellä ja vielä tämän lisäksi tulee. Tämä lakiesitys vaikuttaa suoraan 2,1 miljoonaan palkansaajaan, jos se tällaisena tulee voimaan, ja taaskaan sitä ei ole tehty sopien, vaan yksipuolisesti sanellen.

Arvoisa rouva puhemies! Nykyään voidaan irtisanoa asiallisesta ja painavasta syystä. Tällä muutoksella alennetaan irtisanomiskynnystä työntekijän henkilöön liittyvissä irtisanomistilanteissa. Muutoksella poistetaan irtisanomistilanteesta painavuuden harkinta.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Aiemmin rikkeeltä tai laiminlyönniltä on edellytetty olennaisuutta ja vakavuutta. Myös ne poistuvat tämän myötä. Kokonaisharkinta on rajatumpi kuin nykyisessä laissa, ja kokonaisharkinta pitäisi ottaa huomioon silloin, kun katsotaan työntekijän ja työnantajan olosuhteita kokonaisuudessaan. Nämä ovat olennaisia muutoksia. — Takaisinottovelvollisuutta käsittelen myöhemmin.

Nykyään näitä irtisanomisia tapahtuu myöskin koeaikana. Noin 14 000 työsuhdetta päättyy koeaikana, ja se on iso luku. Tämän merkitys, joka nyt on tässä käsittelyssä henkilökohtaisten irtisanomisperusteiden osalta, on ollut noin 12 400 hallituksen arvion mukaan. Kuinka paljon tämä tulee kasvamaan jatkossa, siitä meillä ei ole mitään tietoa, koska lain oikeudellinen sisältö tulee vasta oikeuskäsittelyn aikana. Mikä se lopputuloksena on, kukaan ei pysty tänä päivänä sanomaan, paljonko tämä kasvattaa irtisanomisia. Tämä noin 12 400 henkilöperusteista irtisanomista on noin 0,6 prosenttia meidän 2,1 miljoonasta palkansaajasta. Se on tämä kokonaisuus, ja siitä voidaan jo päätellä, että hirveän suuria työllisyysvaikutuksia tällä ei ole, koska siihen ei toivon mukaan tule kovin isoa määrää lisää, ja sitten nämä kokemukset, jotka tämän lakiesityksenkin pohjalla ovat, joutuvat työttömyysturvan piiriin, ja nämä henkilöperusteisina irtisanotut työllistyvät myöskin erittäin hitaasti. Yli kuuden kuukauden työttömyysjaksoja on yli 57 prosentilla tämmöisillä työttömillä. Eli tällä viedään pitkäaikaistyöttömiin aika monta ihmistä.

Arvoisa rouva puhemies! Jatkan seuraavassa puheenvuorossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas, poissa. — Edustaja Hänninen.

18.44 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Suomen on oltava maa, jossa yrittäminen on kannattavaa, houkuttelevaa ja siten työn tarjoaminen muille myös mahdollista. Tällä hallituksen esityksellä kevennämme henkilöperusteisen irtisanomisen sääntelyä, jotta työnantajilla olisi rohkeus palkata uusia työntekijöitä myös epävarmassa taloudellisessa tilanteessa. Meidän tahtotilamme on tukea niitä rohkeita yrittäjiä, jotka omalla työllään mahdollistavat turvallisen arjen myös muille työllistämisen kautta.

Työllistämisen kynnys on Suomessa ollut liian korkea. Ei työpaikkoja synny, mikäli henkilöiden palkkaaminen yritykseen on liian suuri riski yrittäjälle. Tämän mekin olemme huomanneet, ja juuri siksi hallitus toimii helpottaakseen tilannetta.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus, jossa irtisanomisen perusteeksi riittäisi jatkossa asiallinen syy, ei tarkoita työntekijän turvan heikentämistä kohtuuttomalla tavalla, vaan kyse on todellisuudessa yhteisten pelisääntöjen selkeyttämisestä. Jatkossakaan irtisanomiseen eivät saa vaikuttaa syrjivät syyt. Syrjiminen on rikos. Esityksessä kuvattu asiallinen syy irtisanomiselle voi olla myös selkeä työntekijän velvoitteiden rikkominen, kuten töiden laiminlyönti, epäasiallinen käytös tai se, ettei työntekijä enää selviydy työtehtävistään. Jatkossa ei tarvitsisi enää arvioida sitä, kuinka painavalla tavalla työntekijän toiminta on ristiriidassa. Kuitenkin irtisanomisen edellytyksiä arvioitaisiin edelleen kokonaisuuden näkökulmasta ottamalla huomioon menettelyn vakavuus, työnantajan ja työntekijän olosuhteet sekä se, onko työntekijälle annettu mahdollisuus korjata toimintaansa.

Arvoisa puhemies! Tämä on vastuullinen ja harkittu uudistus, joka tuo joustavuutta työmarkkinoille ja helpottaa yritysten arkea. Kun irtisanomisperusteen arviointi on jatkossa yhdenmukaisempi ja ennakoitavampi, myös työnantaja tietää, että irtisanomiskynnyksen määritelmä on kohtuullinen. Siten työmarkkinoille syntyy luottamusta, ja kun luottamusta

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

on, syntyy myös työpaikkoja. Tämä esitys rohkaisee etenkin pieniä ja keskisuuria yrityksiä palkkaamaan, sillä riski joutua oikeudelliseen epävarmuuteen pienenee.

Arvoisa puhemies! Työ on paras turva niin yhteiskunnallemme kuin jokaiselle meille työkykyiselle ja työikäiselle. Työllisyys on Suomen talouden kivijalka, ja työ on se, mikä turvaa arkemme. On selkeää ja varmaa, että työnantaja ei sano irti hyvää työntekijäänsä vähäpätöisin perustein, vaan hän pitää kiinni hyvästä työntekijästä viimeiseen saakka. On oikein, että teemme kaikkemme mahdollistaaksemme työn jokaiselle. Tämä uudistus tukee kasvua, vahvistaa tuottavuutta ja luo tilaa uusille mahdollisuuksille. Kasvu syntyy vain työllä, ja sitä Suomi juuri nyt tarvitsee. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Keskisarja.

18.48 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Vastoin tapojani pidän asiallisen puheenvuoron.

Työsuhteen päättämiseen riittää vastedes asiallinen syy. Se ei tarkoita työläisen epäasiallista ja asiatonta sortoa. Uskon Karl Marxin Pääomaan: kapitalismi riistää lisäarvon proletarin selkänahasta, juu, mutta riisto ei onnistu ilman asiallista työvoimaa. Uskon myös Adam Smithin ”näkyttömään käteen”: oman etunsa tähden työnantaja usein pitää kiinni työn orjasta — pätee jopa kasvottomaan ylikansalliseen kvartaalitalouteen.

Lainsäätäjä rajoittaa markkinavaimien mielivaltaa ja pomon päähänpistojä. Siksi ei tule potkulakia, pikemmin potkimattomuuslaki. Joskus yrittäjän on pakko hankkiutua eroon asiattomasta ja epäasiallisesta palkollisesta, jottei yritys kaadu kaikkinä työpaikkoinen. Tämä on painava peruste kuunnella yrittäjiä. Yrittäjäyys, eli palkkojen maksaminen omasta pussista muille, ei nimittäin ole kansalaisvelvollisuus vaan vapaaehtoinen, hyvä työ. Yrittäminen tarkoittaa vastuuta omasta ja toistenkin toimeentulosta. Yrittäminen on elämäntapa, joka nyt harvinaistuu huolestuttavasti. Poistakaamme toki pienyrittäjiltä asiaton pakotus.

Arvoisa puhemies! Nykyisissä ympyröissän en juuri näe ihmisiä, jotka käyvät rehellisissä töissä, ainakaan peilissä en näe. [Naurua] Kuitenkin otaksun, että eduskunnan ulkopuolella työn raskaan raatajat älyävät asian. Asiattoman työsuhteen pitkitys on väärin, myös asiallisten työkavereiden kannalta. Luultavasti asiattomia känsäkouria ei käytännössä olekaan. Uusiasiallisuutta kaipaa etupäässä julkisen sektorin ylin yläluokka. Korkeimpia ja kovapalkkaisimpia virkahenkilöitä on melkein mahdotonta harventaa. Byrokratia paisee asiattomuuksiin, oli pa virastolla asiahommaa tai ei. Hallinnon lokeroissa lienee liian ehdoton irtisanomissuoja verrattuna esimerkiksi siihen, että asiattoman ja epäasiallisen kansanedustajan voi rahvas potkaista pellolle ilman painavaa syytäkin viimeistään puolestoista vuoden päästä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laine-Nousimaa.

18.52 Hanna Laine-Nousimaa sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Keskisarjalle sen verran toteaisin, että palkan maksaminen työntekijälle omasta pussista ei ole hyväntekeväisyyttä, siinä maksetaan rahaa tehdystä työstä.

Käymme lähete keskustelua laista, jolla heikennetään työntekijän irtisanomissuojaa merkittävästi. Irtisanominen on tälläkin hetkellä mahdollista monesta syystä, kuten silloin, kun työntekijä ei työstään pysty suoriutumaan eikä toista työtä ole tarjota, työntekijä käyt-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

täytyy epäasiallisesti, rikkoo lojaalisuusvelvoitetta tai yritys on taloudellisissa vaikeuksissa. Tällä hetkellä työstä suoriutumisen puutteiden vuoksi irtisanomiseen tarvitaan asialliset ja painavat perusteet.

Pidän tärkeänä sen tunnustamista, että suurin osa yrityksistä ja yrittäjistä toimii sekä yrityksensä että henkilökuntansa parhaaksi ja noudattaa johtamisessa inhimillisyyttä ja perusteellista harkintaa. Samoin pidän tärkeänä tunnustaa, että työntekijät toimivat pääosin tehtävissään työnantajayrityksen edun mukaisesti ja toiminnallaan vahvistavat yritysten menestystä ja myönteistä kehitystä.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä mainitun vuoksi on vaikea käsittää sitä, mitä hallitus tavoittelee irtisanomisen helpottamisella tilanteessa, jossa kyseessä voi olla irtisanominen sellaisella perusteella, joka ei ole asiallinen ja painava. Onko tarkoitus helpottaa irtisanomista tilanteissa, joissa työntekijä vaikkapa perhesyistä kieltäytyy toistuvasti ylittöistä ja näyttäytyy näin työnantajalle hankalana työntekijänä? Entä naisvaltaisilla aloilla, joilla on paljon työn ja perhe-elämän yhteensovittamista, koska edelleen vastuu lapsista on useimmin äidin harteilla? Tällä lailla ei tosin kannusteta myöskään miehiä sopimaan työpaikoilla perhe-elämää helpottavista käytännöistä, koska pelko leimautumisesta hankalaksi työntekijäksi nostaa todennäköisesti kynnystä asioiden esiin nostamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Lain perusteluissa ei nähdä, että irtisanomisen helpottamisella olisi merkittäviä vaikutuksia työn tuottavuuden kasvuun pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä tuottavuus voi kasvaa. Toisaalta yleisessä irtisanomissääntelyn vaikutuksia koskevassa tutkimuskirjallisuudessa on myös esitetty, että erityisesti talouskriisien yhteydessä irtisanomisten tiukempi sääntely voi säilyttää tuottavuutta pidemmällä aikavälillä, kun osaamista ei menetetä laajoilla irtisanomisilla ja kasvu pääsee nopeammin käyntiin suhdanteen kääntyessä. Korkeampi irtisanomiskynnys voi myös lisätä yrityksen ja henkilöstön sitoutumista, inhimillisen pääoman kasvua ja sitä kautta parantaa tuottavuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni on vielä syytä arvioida, onko esitettyä lakia tarkoituksenmukaista edistää. Työelämää koskevien lakien yhtenä tarkoituksena on luoda oikeudenmukaisia ja reiluja pelisääntöjä. Heikentämällä yhden osapuolen, työntekijän, mahdollisuuksia olla tasapuolinen neuvottelukumppani työnantajan kanssa omaa työtään koskevissa asioissa ei rakenneta oikeudenmukaista ja hyvää työelämää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm poissa, edustaja Koskela poissa. — Edustaja Viitala.

18.55 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys niin sanotuksi potkulaiksi on osa hallituksen ideologista hanketta, jonka todellisena tavoitteena ei valitettavasti ole työllisyyden parantaminen, vaan tuntuu, että tarkoitus on vain palkansaajan aseman heikentäminen. Tämä esitys on jälleen vain uusi osa tätä koko hallituskauden jatkunutta hanketta, jossa palkansaajan asemaa on heikennetty, ja hallituksen työelämäpolitiikka on keskittynyt vain juurikin näiden heikennysten läpiviemiseen, mikä myös näkyy hallituksen epäonnistumisena työllisyydenhoidossa.

Jos tästä ihan vain muutamana otteen kertaan, mitä palkansaajan heikennyksiä tässä on jo tehty ja mitä on tulossa, niin hämmästelen sitä, miten tällainen yhtälö tässä salissa halutaan tosiaan viedä läpi. Eli nyt olette tässä hallituksena helpottamassa irtisanomista, ja kuitenkin teillä on vielä tulossa myös määräaikaisten työsopimuksien muutos sillä tavalla, ettei vaadita erityistä perustetta, joten tällainen tietynlainen ketjutus työelämässä varmasti tu-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

lee myös lisääntymään. Täällä on valitettavasti pitkä lista asioita, jotka ovat jo tulleet voimaan työttömyysturvan ja sosiaaliturvan heikennyksistä: ansiopäivärahan saamiseen tarvittavaa työssäoloaikaa on pidennetty, ansiopäivärahaa leikataan jo kahden kuukauden jälkeen, palkkatuettu työ ei kerrytä työttömyyspäivärahan työssäoloehtoa, työttömyysturvan lapsikorotukset on poistettu, toimeentulotukea leikataan ja sen saamista vaikeutetaan, mikä on toteutettu, ja työttömyysturvan omavastuu-aikaa on pidennetty. Täällä on tosi pitkä lista tosiaan heikennyksiä palkansaajille, ja nämä ovat juuri sellaisia asioita, mitä työttömäksi jäädessään tarvitsee, ja pelkään, että nyt sitä työttömyyttä tulee sitä myöten enemmän, koska irtisanominen on helpompaa. Edellisessä puheenvuorossa kuulin tiettyjä esimerkkejäkin, missä nämä varmasti voivat tulla esille, muun muassa raskaussyrjinnän muodossa.

Hallituksen väite siitä, että irtisanomiskynnyksen alentaminen loisi niitä työpaikkoja tai vahvistaisi kasvua, on hyvin epävarma. Kuvaavaa on se, että hallituksen omassa esityksessä todetaan, ettei tutkimuskirjallisuudesta ole löydettävissä yhtenäistä näkemystä siitä, miten irtisanomissuoja edes vaikuttaa työllisyyteen, ja siitä huolimatta hallitus hakee tälle heikennykselle tukea epävarmoilla oletuksilla ja karkeasti ylitulkituilla rekrytointivaikutuksilla.

Arvoisa puhemies! Suomen työttömyysaste on noussut viime vuosina Euroopan korkeimpien joukkoon. Meidän pitäisikin pikemmin saada ihmisiä töihin eikä pois töistä, näin ainakin oman ajatukseni mukaan. Hallituksen oma työllisyystavoite on jo yli 170 000 uuden työllisen päässä, koska on menty pakkasen puolelle tässä kaksi vuotta siitä tilanteesta, joka oli tämän hallituksen aloittaessa. Muun muassa työministerin kotimaakunnassa Satakunnassa jokaista työpaikkaa kohden on kymmenen hakijaa, ja on ihan selvää, että kymmenen hakijaa kun on ja yksi työpaikka tarjolla, niin se ei riitä kaikille. Eli tulisi panostaa uusien työpaikkojen luomiseen ja aktiiviseen työllisyyspolitiikkaan, eikä potkujen helpottamiseen.

Hallituksen esitys ei ole vain irtisanomislaki, vaan se on oikeastaan toimeentulon heikennyslaki. Yhdistettynä hallituksen aiempiin sosiaaliturvaleikkauksiin, joita tuossa jo hieman luetteloin, tämä laki heijastuu suoraan siihen ihmisen arkeen, kun palkkatulojen menetystä seuraa työttömyysturvan karenssi ja sen jälkeen jopa toimeentulotuen alentaminen. Moni voi joutua tilanteeseen, jossa henkilö on irtisanottu täysin epäselvin perustein ja hän menettää samalla oikeutensa niin työttömyysetuuteen kuin viimesijaiseen toimeentuloturvaan. Näin hallituksen leikkaukset ja heikennykset helposti kasaantuvat ja aiheuttavat täysin kohtuuttomia tilanteita, ja monesti samoille ihmisille. Tätä lakia ei pitäisi missään nimessä viedä eteenpäin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki poissa. — Edustaja Kallio.

19.00 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Työnantaja- ja työntekijäjärjestöt ovat olleet hyvin erimielisiä tämän lakiesityksen ehdotuksen tarpeellisuudesta ja vaikutuksista. Se näkyy täällä salissakin selvästi, mitä kauemmaksi vasemmalle ja oikealle mennään. Hallitus toivoo, että matalampi kynnys irtisanoa työntekijä lisää yritysten halukkuutta rekrytoida uusia työntekijöitä — sinänsä looginen tavoite. Tässä hallituksen esityksessä kuitenkin todetaan, että esityksellä ei ole erityistä työllisyysvaikutuksen kautta muodostuvaa kansantaloudellista vaikutusta, koska tutkimuskirjallisuuden perusteella ei voida luotettavasti esittää muutoksella olevan vähäistä suurempaa työllisyysvaikutusta. Eli tämä on siis tässä esityksessä itsessään tuotu esille. Useiden tutkimusten ja selvitysten mukaan vai-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

kutus voi olla myös neutraali, koska irtisanomissuojan heikentäminen voi kasvattaa sekä rekrytointiastetta että irtisanomisastetta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa on käyty keskustelua raskaussyrjinnästä, ja se on tullut täällä salissakin esille. Useissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota riskiin siitä, että lakimuutokset voisivat lisätä raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Hallituksen esityksen mukaan tällainen vaikutus on joissain tapauksissa mahdollinen, mutta sen arvioidaan olevan silti epätodennäköinen. Edellisestä näkemyksestään huolimatta hallitus itse toteaa esityksessä, että on mahdollista, että lakimuutoksien myötä tällaisten tapausten määrä voi jossain määrin myös kasvaa. On huomattava, että työsopimuslaissa ja erityyppisissä työsopimuksissa säädetään raskaana ja perhevapaalla olevien erityisestä irtisanomissuojasta, jonka mukaan raskaus tai perhevapaaoikeuden käyttäminen ei voi olla työsopimuksen irtisanomisperuste. Työnantajan tulee voida osoittaa, että irtisanominen johtuu näissä tilanteissa muista seikoista.

Arvoisa puhemies! Lausuntokierroksella olleessa luonnoksessa oli mainittu myös alisuoriutuminen irtisanomisperusteena. Jatkovalmistelussa hallitus päätyi poistamaan maininnan alisuoriutumisesta erillisenä moitittavuutta ilmentävänä tekijänä. Työntekijän alisuoriutumisen merkitys irtisanomiseen oikeuttavana menettelynä kuitenkin säilyisi hallituksen esityksen mukaan, ja sitä arvioitaisiin jatkossa ehdotetun lain mukaisilla kriteereillä.

Tämä hallituksen esitys on käytävä hyvin huolellisesti valiokuntakäsittelyssä ja täällä eduskunnassa läpi ennen kuin lopullisia päätöksiä siitä tehdään. Siinä, kuten monessa muussakin, oikeastaan kaikissa asioissa, on löydettävä se tasapaino, tässä tapauksessa työnantajien ja työntekijöiden välillä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen poissa. — Edustaja Rantanen.

19.03 Piritta Rantanen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Erinomaisen helppo ja hyvä jatkaa tästä. Toivomme todella, että valiokuntakäsittelyssä tämä asia käydään niin perusteellisesti, että plussat ja miinukset voidaan aidosti laittaa riviin ja sen jälkeen tehdä päätös siitä, viedäänkö tällaista esitystä eteenpäin, ja nimenomaan että löytyisi se tasapainoinen ratkaisu työnantajien ja työntekijöitten välillä. Tämä hallitushan on edistänyt kaikin keinoin vain työnantajien etuja.

Nyt on kyse siis nimenomaan potkulaista, ja itse ajattelen, että sitä ei voida pitää hyväksyttävänä. Tämä esitys tulee vaikuttamaan yli kahteen miljoonaan palkansaajaan kohtuuttomalla tavalla ja aidosti tämänhetkisten tietojen mukaan täysin ennakoimattomasti. Tämä esitys ei liity yksistään vain irtisanomisiin, vaan tällä esityksellä on heijastusvaikutuksia myös kansalaisten toimeentuloon, ensiksi tietenkin niitten mahdollisten menetettyjen palkkatulojen osalta, ja meillä on täällä käsittelyssä tälläkin hetkellä myös viimesijaiseen toimeentuloturvaan tulevia muutoksia, ja voi olla niin, että tällä on vaikutuksia myös toimeentuloturvan menetyksiin.

Tämä hallitus peräänkuuluttaa täällä usein sitä, että meidän pitäisi puhua asioista positiivisesti ja meidän pitäisi tässä salissa luoda sitä toivoa, mutta kyllä se luottamus on asia, joka tulee sieltä kansalaisilta, jos niin on ollakseen. On niin, että emme voi pyytää, että meihin pitää luottaa. Se tulee tai ei tule. Täällä on tänäänkin kuultu, että työllistämisen kynys Suomessa on liian korkea. Haluan kiittää niitä yrityksiä, jotka uskaltavat ja luottavat, jotka uskaltavat ja luottavat työntekijöihinsä ja uskaltavat yrittää. Se on yhteistyötä mitä

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

suurimmassa määrin, ja uskonkin, että ne yritykset, jotka luottavat työntekijöihinsä, pärjäävät myös jatkossa. Kyllä toivon, että tämä hallitus ottaa vastuun omasta tekemästään politiikasta ja sen aiheuttamasta epävarmuudesta, jota kansalaiset tällä hetkellä tuntevat, ja aivan syystä.

Annetaan kuva siitä, että Suomessa työllistäminen on erityisen riskialtista, mutta kun katsotaan kansainvälisiä tilastoja, niin kyllä se niin on, että ei se Suomi nyt erityisen riskialtis maa olekaan. Henkilöperustainen työsuhteturva OECD-maissa: Suomen sijoitus on sijalla 17. Täällä jo aiemminkin tänään lueltiin niitä maita, joissa se työsuhteturva on parempi kuin Suomessa, ja tällaisia maita ovat esimerkiksi Espanja, Ranska, Ruotsi, Latvia, Italia, Hollanti — siis niitä maita, joissa se työntekijän työsuhteturva on vielä parempi kuin meillä tällä hetkellä, ja kaikki toimet, mitä työ- ja tasa-arvovaliokunnassa tällä kaudella on ollut, ovat niitä, että ne heikentävät meidän työntekijöitten työsuhteturvaa. Irtisanomisaika ja irtisanomiskorvaus ovat OECD-maiden alhaisimpia Suomessa — siis alhaisimpia. Määräaikaisten työsuhteiden käyttö on helpompaa kuin OECD-maissa tai EU24-maissa keskimäärin. Silti täällä toistuvasti kerrotaan sitä, kuinka työntekijästä ei pääse eroon millään, ja sen vuoksi tällaisia potkulakeja sitten täytyy aivan välttämättömästi tuoda tänne.

Esitystä on perusteltu myös nimenomaan paranevalla työllisyydellä, ja en missään nimessä vastusta työllisyyttä parantavia toimia. Me kaikki toivomme, että löytäisimme niitä keinoja, joilla työllisyystilanne paranisi. Me olemme siis Euroopan toiseksi pahimmassa tilanteessa työttömyyden osalta. Mutta hallituksen esitys tästä potkulaista itse jo kertoo aivan muuta. Tämä ei vaikuta siis työllisyyden parantamiseen. Sitaatti: ”Tässä arvioissa perusolettama on, ettei esityksellä olisi erityistä työllisyysvaikutusten kautta muodostuvaa kansantaloudellista vaikutusta, koska tutkimuskirjallisuuden perusteella ei voida luotettavasti esittää muutoksella olevan vähäistä suurempaa työllisyysvaikutusta.” Toinen sitaatti: ”Toisaalta yleisessä irtisanomissääntelyn vaikutuksia koskevassa tutkimuskirjallisuudessa on myös esitetty, että erityisesti talouskriisien yhteydessä irtisanomisten tiukempi sääntely voi säilyttää nimenomaan tuottavuutta jopa parempana.” Tämä on siis yksi osa ideologista heikennyspolitiikkaa, jota hallitus tekee.

Jatkan seuraavassa puheenvuorossa sitten. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

19.09 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa keskustelua haluan osaltani todeta sen, että jos jokin on tullut selväksi, niin kyllä se, että hallituksen työllisyys- ja työelämäpolitiikasta puuttuu vaikuttavuuden lisäksi nimenomaan reiluus ja tasapaino. Ja miksi rohkenen näin sanoa: perustelen sillä, että tämän kuluneen kahden vuoden aikana, tämän hallituskauden aikana, tähän saliin ja tämän talon valiokuntiin on tuotu lukemattomia esityksiä, joilla hallitus on nimenomaan yksipuolisesti heikentänyt suomalaisten työntekijöiden asemaa. On jotenkin surkukupaisaa mielestäni, että kun tätä kaikkea on perusteltu ennen kaikkea talouden kasvun ja työllisyyden parantamisella ja kohentamisella, niin nyt tämä eduskuntaan annettu laki, jolla irtisanomissuojaa heikennetään, on täysin ristiriitainen näiden sinänsä täysin perusteltujen, tavoiteltavien, toivottujen ja kannatettavien tavoitteiden kanssa. Niin että kyllä ihan aiheesta me tänään tätä keskustelua täällä käydään.

Olen kiinnittänyt huomiota siihen, että me ollaan tässä salissa oltu hyvin yksimielisiä siitä, että tällä hetkellä Suomessa kasvun ehkä suurin yksittäinen pullonkaula liittyy ni-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

menomaan siihen luottamuspulaan, siihen luottamuksen puutteeseen, mitä ihan tavalliset suomalaiset ihmiset tällä hetkellä kokevat. Se on ihan ymmärrettävää, että kun me eletään tällaista massatyöttömyyden aikaa, niin ne ihmiset, joilla työtä vielä on, ihan aidosti pelkäävät sen työn säilymisen puolesta, pelkäävät työttömyyttä. Sitten toisaalta samaan aikaan tiedetään se, että kun etuisuuksia ja työttömyysturvan tasoa on heikennetty, todella moni suomalainen työttömänä elävä ihminen tällä hetkellä yksinkertaisesti elää niin tiukoilla resursseilla, ettei sitä mahdollisuutta kuluttaa ole. On jotenkin ihan luonteva seuraus siitä, kun irtisanomissuojaa heikennetään, että se lisää ennen kaikkea sitä epävarmuutta ja se ruokkii tietentyypistä pelon ilmapiiriä. Se luontainen seuraus siitä, että kulutusta edelleen vähennetään, on minusta pelkästään ihan ymmärrettävää ja inhimillistä, mutta kun me huomioidaan se, että se taas edelleen heikentää kotimaista kysyntää ja se heikentää yritysten työllistämismahdollisuuksia, niin tämä kaikki on hyvin ristiriitaista suhteessa siihen, mitä hallitus tavoittelee. Mielestäni tämä on myös surullista siinä mielessä, että tässä ajassa nimenomaan tarvittaisiin sitä luottamusta, luottamuksen vahvistamista ja vakautta. Tätä taustaa vasten rohkenen kyllä sanoa, että tämä hallituksen esitys osoittaa paitsi harkitsemattomuutta myös hyvin heikkoa tilannetajua, että tässä työllisyystilanteessa tällaisia esityksiä tähän saliin tuodaan.

Selvää mielestäni on se, että vaikka hallitus nimenomaan itse painottaa, että nyt pitäisi valaa ihmisiin luottamusta, uskoa ja toivoa paremmasta huomista ja paremmasta tulevaisuudesta, niin se itse asiassa tekee toimia, jotka johtavat juuri päinvastaiseen tulokseen. Kyllä mielestäni on ihan aiheellista esittää vakava huoli siitä, että näin epäjohtonmukaista politiikkaa tehdään, ottaen huomioon, että olemme kuitenkin valtakunnan tason korkeimpia poliittisia päättäjiä ja tässä ajassa tarvittaisiin nimenomaan aidosti vaikuttavia toimia ja johdonmukaisesti ja strategisesti viisaita päätöksiä.

Toivon todella, että tämä kyseinen laki tämän talon käsittelyn aikana saa sen ansaitseman huomion, siihen käytetään sen ansaitsema aika ja ihan aidosti tutkitaan niitä hyötyjä ja haittoja, joita tähän esitykseen sisältyy, jotta siitä nyt vähintään saataisiin kestävämpi ja edes jossain määrin hyväksyttävämpi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Asell.

19.14 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssämme oleva Orpon hallituksen huono esitys, kansan suussa potkulaki, merkitsee käännekohtaa suomalaisessa työelämässä. Hallitus esittää, että työntekijän henkilöön liittyvään irtisanomiseen ei enää tarvittaisi asiallista ja painavaa syytä vaan jatkossa riittäisi pelkkä asiallinen syy. Tämä muutos saattaa kuulostaa tekniseltä, mutta sen seuraukset ovat kaikkea muuta kuin teknisiä. Ne ovat hyvin todellisia ja hyvin inhimillisiä. Kyse on turvasta, toimeentulosta ja luottamuksesta työelämän pelisääntöihin.

Hallituksen oma esitys on täynnä varauksia ja epävarmuuksia. Se myöntää sivu toisensa jälkeen, ettei tutkimustiedosta löydy tukea sille väitteelle, että irtisanomiskynnyksen mataltaminen parantaisi työllisyyttä. Hallituksen esityksessä sanotaan: ”Tutkimuskirjallisuudessa ei ole yksiselitteistä vastausta siihen, miten irtisanomissuoja vaikuttaa työllisyyteen tai työttömyyteen.” Tämä siis hallituksen esityksessä. Silti hallitus on päättänyt ottaa riskin, jonka se tietää olevan ihmisten kannalta kohtuuton. Tämä on ideologinen esitys, ei tutkimustietoon perustuva.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Työntekijän irtisanomissuoja on ollut suomalaisen työelämän peruskivi. Se ei ole este työllistämislle vaan osa sellaista järjestelmää, joka luo turvaa, sitoutumista ja ennustettavuutta. Nyt hallitus haluaa purkaa tämän perustan. Kun irtisanomiskynnyksen erityinen painavuus poistetaan, syntyy väistämättä epävarmuutta. Työntekijä ei enää voi tietää, milloin hänen asemansa on turvattu ja milloin ei. Tämä epävarmuus heijastuu työpaikoille, perheisiin ja koko yhteiskuntaan.

Arvoisa puhemies! Tämä epävarmuus ei jää työpaikan ovelle. Kun ihminen menettää työnsä, hän menettää usein myös turvaverkkonsa. Hallitus ei nimittäin ole keventämässä työttömyysturvan seuraamuksia vaan päinvastoin. Irtisanotulle työntekijälle voidaan määrätä 45 päivän korvaukseton määräaika, karenssi, jos katsotaan, että hän on itse ollut moitittavalla tavalla syyllinen työsuhteen päättymiseen.

Kun irtisanomiskynnystä madalletaan näin epämääräisesti, kukaan ei enää tiedä, miten tätä moitittavaa menettelyä arvioidaan. Hallitus on jo aiemmin päättänyt, että toimeentulotukeakin voidaan näissä tilanteissa alentaa. Näin työn menettämisestä voi seurata ketju: työttömyysturvan menetys, toimeentulotuen alennus ja lopulta syöksy kohti köyhyyttä, josta on hyvin vaikea nousta. Ministeri Marttinen on myös itse todennut, ettei pysty sanomaan tarkalleen, mille tasolle irtisanomiskynnys tulee madaltumaan. Toisin sanoen hallitus tuo eduskuntaan lain, jonka vaikutuksia se ei pysty ennakoimaan, ja se sysää työntekijät elämään epävarmuudessa, jonka raja selviää vasta oikeudenkäyntien kautta. Kuka uskaltaa hakea oikeutta, jos käräjäoikeusvaiheen kuluriski voi nousta viisinumeroiseksi summaksi ja jos lopputulos on epävarma?

Oikeuskanslerinvirasto on myös kiinnittänyt huomiota siihen, että esitys horjuttaa perustuslain 18 §:n turvattua oikeutta työhön ja palvelussuhteen pysyvyyteen. Säännöksen tarkoituksena on suojata työntekijää mielivaltaiselta kohtelulta ja korostaa heikomman osapuolen suojaa, mutta hallitus kääntää tämän periaatteen pääläelleen ja väittää, että irtisanomissuojan heikentäminen edistää tavoitetta työllisyyden lisäämisestä. Se on sanalla sanoen hämmästyttävää logiikkaa ja osoitus siitä, että esityksen perustelut on laadittu enemmän poliittiseen tarkoitukseen kuin oikeusvarmuuden näkökulmasta.

Esityksessä ei ole myöskään lapsivaikutusten arviointia. Siinä ei ole arvioitu, miten työsuhteen epävarmuus vaikuttaa perheiden talouteen, vanhempien jaksamiseen tai syntyvyyteen, vaikka hallituksen oma teksti myöntää, että irtisanomissuojan heikentämisellä voi olla kielteinen vaikutus syntyvyyteen. Tämä on huolestuttavaa maassa, joka jo kamppailee väestökriisin ja heikentyvän huoltosuhteen kanssa, maassa, jossa jo 30 000 lasta on hallituksen päätöksillä työnnetty köyhyyteen.

Tässä salissa meidän tulisi kyetä erottamaan ideologia todellisuudesta: työllisyys ei parane tekemällä työnteosta turvattomampaa, yritysten tuottavuus ei kasva, jos työntekijät elävät pelossa, ja Suomen kilpailukyky ei vahvistu, jos ihmisiltä viedään oikeus kohtuulliseen toimeentuloon ja luottamukseen työn pysyvyydestä. Tämä hallituksen linja on selvä: se haluaa tehdä työntekijästä entistä helpommin korvattavan, mutta yhteiskunta ei voi rakentua sillä periaatteella, että ihminen on vain kuluerä, joka voidaan vaihtaa, kun se on kätevää.

Arvoisa puhemies! Meidän tulee puolustaa suomalaisen työelämän perusperiaatetta: reiluutta, ennakoitavuutta ja luottamusta. Tämä hallituksen esitys ei edistä työllisyyttä, se edistää epävarmuutta. Siksi meidän tulee suhtautua tähän niin sanottuun potkulakiin hyvin kriittisesti, perusteellisesti ja työntekijän näkökulmasta, ei työntekijän kustannuksella. Suomalainen työ ei tarvitse pelkoa, se tarvitsee luottamusta.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.19 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Täällä eduskunnassa tuntuu välillä — ihan syystäkin — siltä, että hallitus olisi pudonnut pois siitä todellisuudesta, joka tuolla talon ulkopuolella on olemassa kaikkine haasteineen, kansalaisineen ja tulevaisuuden toivottomuuden tunteineen. Siksi koen tarpeelliseksi tuoda viestiä kuuluviin sieltä tavalliselta suomalaiselta, joka yrittää parhaansa mukaan pärjätä hallituksen kurituksen keskellä töitä hakien ja irtisanomisen helpottamisen vaikutuksia kummastellen.

”Työttömänä Pohjois-Karjalassa: Olen pitkäaikaistyötön ja hakenut kymmeniä, kymmeniä työpaikkoja vuosien aikana. Erilaisia ammattipätevyyksiä löytyy kymmenkunta, ja olen aikuiskoulutuksella täydentänyt osaamisvajettani vuosien aikana, mutta töitä ei tunnu löytyvän, ja sen aikuiskoulutuksenkin tämä hallitus onnistui sössimään. Palkkatukityöllisyysmäärärahat vuodelle 2025 loppuivat Pohjois-Karjalassa jo helmikuun puolessavälissä.

Pohjois-Karjalassa oli syyskuun 2025 lopulla 9 769 työtöntä työnhakijaa. Tämä on 544 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vertailun vuoksi avoimia työpaikkoja oli vain 321. Nyt monessa yrityksessä käydään muutosneuvotteluja, jotka koskevat satoja henkilöitä, ja jää nähtäväksi, paljonko tulee työttömiä lisää. Koko maassa työttömien määrä oli syyskuussa 308 900, joista lomautettuja oli 15 140, ja työttömien määrä lisääntyi 29 200 henkilöllä. Työttömien osuus työvoimasta oli siis 11,4 prosenttia, ja tässä luvussa eivät ole mukana ne henkilöt, jotka tekevät vähintään viisi tuntia viikossa töitä. Myös pitkäaikaistyöttömyys nousi. Yli vuoden työttömänä olleita oli kuntien työvoimapalveluissa 129 200, mikä on 32 300 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten. Aivan karmeita lukuja!

Hallituksen nyt kaavailema lakiuudistus irtisanomisen helpottamisesta tulee kasvattamaan ja lisäämään työttömyyttä, ja yhtään uutta työpaikkaa sillä ei saavuteta. Se lisää työntekijöiden epävarmuutta omaan talouteen ja vähentää ostokäyttäytymistä, mikä vaikuttaa palveluiden tuottamiseen ja verotuloihin. Hallituksen jo aikaisemmin tekemät leikkaukset ovat koskeneet kaikkein heikoimmassa asemassa olevia henkilöitä, ja yhtään uutta työpaikkaa ei ole tullut. Työttömyysluvut ovat jo nyt ennätysluokkaa, ja nuorten mielenterveysongelmat kasvavat kuten Suomen velkakin.

Työttömälle työnhakijalle jää noin 595 euroa kuukaudessa puhtaana käteen, ja sillä pitää pärjätä. Sen summan kun jakaa 30:llä, niin tekeehän se jo 19 euroa 83 senttiä per päivä. Miltä tuo kuulostaa pääministerin, valtiovarainministerin tai työllisyysministerin mielestä? Ruokaa, lääkkeitä ja laskuja pitäisi maksaa, mutta ei rahat riitä. Jostain on vielä karsittava: söisikö tällä viikolla vai ostaisiko lääkkeet?

Nyt hallituksen esittämä lakiuudistus lisää siis työttömyyttä ja syrjäytymistä ja sen uhkaa, kun ei uskalleta kohta työpaikoilla puhua työyhteisön kehittämisestä tai monesta muustakaan asiasta, kun pelkona on leimautuminen ja irtisanominen. Näinkö tämä Suomi saadaan nousuun: eriarvoistamalla ja jatkuvalla leikkaamisella ja työntekijöiden asemaa heikentämällä? Eikö meidän yhdessä pitäisi miettiä Suomen etua ja sitä, miten se saadaan nousemaan tästä työttömyydestä, eikä oman poliittisen ryhmän ideologiaa ja sitä, että seuraavakin hallitus joutuu leikkaamaan ja päästään huutelemaan leikkauksista? Teidät edustajat on sinne valittu vaaleilla ja omilla poliittisilla ja puolueiden lupauksilla. Nyt äänestäjänä kun olen seurannut toimianne, niin on pakko kysyä, että menikö nyt teot ja lupaukset niin kuin meille äänestäjille annettiin ymmärtää, ja voin sanoa, että ei mennyt. Olen itse toiminut ohjaajana ja tiimien vetäjänä määräaikaissa työsuhteessa, ja siinä työssä olen

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

kuunnellut myös niitä muita, mitä niillä on sanottavaa, enkä ajanut omaa ideologiaa päätömästi eteenpäin.

Tähän lopuksi toivon, että kuuntelisitte, hallituksen edustajat, myös oppositiopuolueiden edustajia ja asiantuntijoita. Suomi ei nouse tästä pelkästään työntekijöiden oikeuksia polkemalla vaan yhdessä tekemällä.

Terveisin, työtön työnhakija Pohjois-Karjalasta.”

Arvoisa rouva puhemies! Siinä sitä oli jälleen viestiä, jonka toivottavasti hallitus kaikesa ylimielisyydessään kuuntelisi, jotta lisääntyisi sen todellisen elämän tietous ja ymmärrys siitä, mitä tuolla Eduskuntatalon ulkopuolella suomalaiset kokevat tässä tilanteessa. Lopputilin antamisen helpottaminen ei ole oikea ratkaisu työllisyyden, talouden ja luottamuksen vahvistamiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Partanen poissa. — Edustaja Lyly.

19.24 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä tuli vähän yllättäen, kun olin uppoutunut tuonne papereihin, mutta ei mitään.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä pieni kertaus siitä, että Suomessa syntyy ja päättyy työsuhteita monin eri tavoin. Meillä syntyy satojatuhansia työsuhteita vuodessa, ja niitä päättyy myös valtava määrä. Sitten kun katsotaan, miten näitä päätetään henkilön perustuvista syistä, niin koeaikana päättyy 14 600 työsuhdetta. Sitten tämän lainkohdan, mistä me nyt puhumme, perusteella on päättynyt asiallisesta ja painavasta syystä noin 12 400 työsuhdetta. Sen lisäksi työsuhteita päättyy purkamalla, vakavan rikkeen johdosta, ja sitten eniten työsuhteita päättyy tuotannollisesta tai taloudellisesta syystä, ja totta kai sitten vielä työsuhteita päättyy henkilön itsensä päättämänä. Eli meillä tapahtuu työsuhteitten päättämisiä hyvin montaa kautta, ja nyt tämä koskee sitä kokonaisuutta, jossa puhutaan tästä noin 12 000 työsuhteen päättymisestä.

Mielenkiintoinen kysymys tässä on se, että nyt kun koeaikana tapahtuu tämä vajaat 15 000 ja sitten tuotannollisesta ja taloudellisesta syystä tapahtuu työsuhteitten päättämisiä, niin kun tämän lakiesityksen pohjalta irtisanomiskynnystä madalletaan, niin kuinka paljon se johtaa siihen, että työsuhteitten päättyminen koeaikana pienenee, se lukumäärä, vai muuttuuko se ollenkaan. Sama koskee tuotannollisesta tai taloudellisesta syystä irtisanottavia työttömiä: Muuttuuko se määrä tänne yksilöperusteiseen suuntaan, koska siellä tuotannollisen ja taloudellisen syyn perusteella on semmoinen tilanne, että siellä on muun muassa tämmöinen muutosturvamaksu, joka koskee yli 55-vuotiaita. Jos päätetään tuotannollisesta tai taloudellisesta syystä, niin muuttuvatko ne irtisanomistilanteet tälle puolelle ja sitten samalla heikennetään niitten 55-vuotiaitten asemaa? Tämä on semmoinen asia, joka tulee selviämään jatkossa, ja tämä vaikuttaa.

Ehkä tärkein asia tässä on kuitenkin se, että nyt kun tätä lakiesitystä ollaan väsäämässä, niin sen sisältö on sillä lailla avoimesti kirjoitettu, että oikeuskäytäntö ratkaisee sen tilanteen, miten pitkälle siinä mennään. Joka tapauksessa suunta on selvä, kuinka alas tämä suojaa menee. Sitten voi kysyä — ja varmaan jatkokäsittelyssä pitää hyvin tarkasti käydä sitä läpi — onko tämä meidän lainsäädännön perusta, onko tämä perustuslain idea, että me oikeuskäytännön kautta luodaan oikeustila, vai pitäisikö sen olla lainsäädännössä tarkemmin määritelty.

Sitten kun katsotaan tätä lakiesitystä, kun jatkossa riittää asiallinen syy irtisanomiseen: Se on selvästi lievempi tietenkin, kun on ollut asiallinen ja painava syy yhdessä. Tämä on

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

tosiasiassa matalampi kynnys, ja sitten siihen asialliseen syyhyn ei ole laitettu mitään arviointikynnyksiä. Ei ole semmoisia kynnyksiä, jotka siinä on määritelty. Sitä ei ole edes oikeastaan muulla tavalla avattu kuin otsikoimalla viidellä asiakokonaisuudella näitä, mitkä asiat pitää ottaa huomioon. Tämä on semmoinen asia, joka tulee tässä olemaan todella isossa valinkauhassa, kun tätä lakia ruvetaan aikanaan sovittamaan. Ihmisten arvio on, että noin viisi vuotta menee, ennen kuin me tiedetään lopullinen tilanne tämän lain osalta oikeustapausten kautta. Tämä on aika iso ongelma, koska pitäisi tietää, minkälaisia vaikutuksia tällä käytännössä on.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten vielä tämä koeaika: Kun täällä on näin paljon koeaika-työsuhteitten päättämisiä nyt ollut ja se koeaika on puoleen vuoteen asti tuolla laissa, niin jo aika moni asia on kyllä pystytty sen koeajan myötä työsuhteitten päättämisen osalta hoitamaan, koska sinä aikana yleensä nähdään se, minkälaisessa tilanteessa työntekijä on, onko se siihen työhön sopiva, ja niin poispäin.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten irtisanomisprosessissa on myös semmoisesta kyse, että kuinka hyvin se siellä yrityksessä hoidetaan, kuinka siitä tilanteesta varoitetaan asianomaista henkilöä, voiko hänellä olla riittävä aika korjata se laiminlyönti tai virhe, mitä hän on tehnyt, ja niin poispäin. Tässä on myöskin tämmöisestä osaamisesta kysymys, kun näitä työsuhteita päätetään. Nyt kun helpotetaan tätä prosessia, saattaa hyvin olla, että tässä tapahtuu semmoisia irtisanomisia, jotka nykylain mukaan eivät olisi olleet aiheellisia. Sitten tässä lakiesityksessä taitaa olla kymmeniä oikeuskäsittelyjä, niin olisi ollut kiva saada joku arvio, kuinka moni niistä olisi päättynyt toisin, jos tämä laki olisi ollut voimassa.

Arvoisa rouva puhemies! Otan seuraavan puheenvuoron. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

19.31 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelemme täällä yllättävän hiljaisessa salissa tätä hallituksen esitystä eduskunnalle työntekijän henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamisesta. Olisin kyllä odottanut, että täällä olisi hallituspuolueiden edustajia puolustamassa tätä lakia, minkä juurisyytä ainakaan minä en itse ymmärrä, miksi me tarvitsemme tämmöistä. Edellinen puhuja, edustaja Lyly, toikin tuossa juuri esille, että meillä on koeaikamenettely, jota on pidennetty myös kuuteen kuukauteen. Kyllä kuudessa kuukaudessa tiedetään varsin usein, minkälainen henkilö on, onko soveltuva siihen työhön ja ovatko kyvyt sellaiset, jotka kohtaavat työn vaatimuksia. Kyllä ne tulevat esille siinä puolen vuoden aikana.

Arvoisa puhemies! Otan tässä esille vielä, että työministeri Marttinen on itse myöntänyt aiemmin syksyllä Kauppalehden haastattelussa, ja lainaan tässä suoraan hänen sanomiaan, että ”emme pysty sanomaan tarkalleen, mille tasolle irtisanomiskynnys tulee madaltumaan.” Kuten ministeri on todennut, tämä tulee vahvistumaan vasta tulevina vuosina oikeuskäytännön perusteella, ja toisin sanoen työntekijät joutuvat elämään epämääräisen lain varassa ja sen käytännön vaikutusta selvittää vasta vuosien päästä oikeudenkäynneissä. Hallitus toteaa ylimalkaisesti, että kyseessä olisi vain vähäinen heikennys, mutta miten voidaan väittää heikennyksen olevan vähäinen, kun edes lakia valmisteleva ministeri ei tiedä, kuinka paljon irtisanomiskynnys todellisuudessa laskee? Ja jos merkitys on hallituksen mielestä muka vähäinen, niin miksi lakia edes uudistetaan ja tuodaan työmarkkinoille sitten lisää epävarmuutta? En ole aivan varma, onko tässä riskinhallinta ollut ihan kohdillaan.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole esitys, joka edistäisi työllisyyttä, kuten on todettu. Kyseessä on lakiesitys, joka vain lisää epävarmuutta työmarkkinoilla, lisää epäoikeudenmukaisuutta ja toimeentuloriskejä. Suomen yli kahden miljoonan palkansaajan kohdalla kyse ei ole teoreettisesta muutoksesta vaan arjesta, jossa potkut voivat jatkossa tulla yhä löyhemmin perustein ja jossa oikeuksien puolustaminen käy yhä kalliimmaksi ja vaikeammaksi.

Tässä tilanteessa tarvittaisiin potkulain sijaan todellakin sitä aktiivista työllisyyspolitiikkaa. Tarvittaisiin panostuksia työllisyystoimiin, riittäviin työllistymispalveluihin, palkkatukeen, työnhakijoiden osaamisen vahvistamiseen, tämänkaltaisiin asioihin. Hallituksen potkulaki ei tee mitään näistä. Se vain siirtää epävarmuutta työntekijöiden harteille ja heikentää luottamusta, jota menestyvä työelämä edellyttäisi. Suomalainen työelämä tarvitsee tasapainoa, ei epävarmuuksia, ja tämä laki on omiaan tuomaan nimenomaan niitä epävarmuuksia, joita varmastikaan kukaan ei työelämään kaipaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola.

19.34 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Olemme saaneet kuulla täällä salissa sekä hyviä, pohdiskelevia puheenvuoroja liittyen tähän lakiesitykseen että sitten ehkä hieman ylimenevää pelottelua asiasta.

Työnantajat eivät tällä hetkellä odota tämän lain voimaantuloa päästäkseen irtisanoimaan työntekijöitä. Jokaisen työntekijän palkkaaminen on yritykselle iso ponnistus, ja työntekijöistä halutaan pitää kiinni.

Me elämme nyt ajassa, jossa työmarkkinat muuttuvat nopeammin kuin koskaan ennen. Teknologia ja globalisaatio ja työn sisällön jatkuva uudistuminen haastavat sekä työntekijöitä että työnantajia. Siksi meidän on uskallettava tarkastella myös työsuhteturvaa ja irtisanomissääntelyä uudesta näkökulmasta, sellaisesta, joka tukee sekä työntekijöiden oikeuksia että koko kansantalouden elinvoimaa. Ehdotetut muutokset henkilöperusteisen irtisanomisen säätelyyn tähtäävät juuri tähän. Ne eivät ole hyökkäys työntekijöitä vastaan vaan keino lisätä työmarkkinoiden toimivuutta, tuottavuutta ja lopulta myös työllisyyttä.

Tutkimukset osoittavat, että kun työvoima pääsee liikkumaan joustavammin yritysten ja tehtävien välillä, koko talouden tuottavuus kasvaa. Tällä hetkellä liian tiukka irtisanomissuoja voi johtaa siihen, että työntekijä jää tehtävään, jossa hänen osaamisensa ei pääse täyteen käyttöön. Joustavampien työmarkkinoiden myötä yritykset voisivat kohdentaa työvoimaa tehokkaammin ja työntekijät hakeutuisivat osaamistaan paremmin vastaaviin tehtäviin. Vaikka tämä uudelleen sijoittuminen voi hetkellisesti sisältää työttömyysjaksoja, lopputulos on parempi: työvoima sijoittuu tarkoituksenmukaisemmin, ja kokonaistuottavuus kasvaa. Tutkimuskirjallisuus, esimerkiksi OECD:n Employment Outlook, lisäksi toteaa, että korkea irtisanomiskynnys voi hidastaa uusien teknologioiden käyttöönottoa. Yritykset, jotka eivät uskalla joustaa henkilöstörakenteessaan, ottavat vähemmän riskejä, investoivat vähemmän innovaatioihin ja jäävät jälkeen kilpailussa. Kun työmarkkinat joustavat, teknologia ja osaaminen leviävät nopeammin ja yritysten rohkeus kasvaa.

Arvioissa todetaan, että muutoksen työllisyysvaikutuksista ei ole varmaa näyttöä. Tämä on totta, mutta epävarmuus ei ole sama asia kuin vaikutusten puute. Päinvastoin kansainvälinen tutkimus viittaa siihen, että irtisanomisten ja rekrytointien lisääntyminen kasvattaa työvoimakiertoa ja dynamiikkaa, mikä pitkällä aikavälillä tukee työllisyyttä. Kun työnantajat voivat reagoida herkemmin muuttuviin tilanteisiin, ne uskaltavat myös palkata hel-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

pommin. Nykyinen järjestelmä, jossa työntekijän irtisanominen henkilöön liittyvistä syistä on erityisen vaikeaa, luo epävarmuutta erityisesti kaikkein pienimmille yrityksille. Tämä epävarmuus voi estää rekrytointeja ja siten pitää työllisyysasteen alempana kuin se muuten olisi. Muutos ei siis tarkoita turvattomuutta vaan uusia mahdollisuuksia, enemmän liikkuvuutta, enemmän rekrytointia ja enemmän mahdollisuuksia löytää omaa osaamista vastaavaa työtä. Tätä näkökulmaa esimerkiksi edustaja Lyly toi edellisessä puheenvuorossaan hyvin esille.

On totta, että liian tiukka irtisanomissuoja voi hetkellisesti suojata tuottavuuden kriisien aikana, kun osaamista ei menetetä laajoissa irtisanomisissa, mutta pidemmällä aikavälillä se hidastaa talouden uudistumista. OECD:n ja useiden eurooppalaisten tutkimusten mukaan tiukasti säännelty työmarkkinat heikentävät kokonaistuottavuutta juuri siksi, että ne estävät työvoiman luonnollista kiertoa ja yritysten kykyä sopeutua.

Työmarkkinat eivät ole nollasummapeli. Kun yritykset menestyvät, myös työntekijät menestyvät. Kun tuottavuus kasvaa, kasvaa myös hyvinvointi. Muutokset henkilöperusteiseen irtisanomissääntelyyn eivät ole siis uhka vaan enemmänkin mahdollisuus — mahdollisuus dynaamisempaan, kilpailukykyisempään ja työllistävämpään Suomeen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

19.40 Piritta Rantanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä meillä on yhteinen tahto siitä, että Suomi olisi työllistävämpi ja meillä olisi enemmän työpaikkoja. Niin kuin täällä on jo moneen kertaan todettu, nämä muutokset kuitenkin heikentävät merkittävästi työntekijän asemaa ja työsuhdeturvaa ilman niitä tasapainottavia toimia. Tämähän olisi siis ehkä hyväksyttävissä oleva lakiesitys, jos meillä tulisi sinne toiselle puolelle jotakin vastaavaa, mutta sehän tässä meitä demareitakin närästää erityisen paljon, kun nämä kaikki toimet ovat vain niitä työntekijöitä kurittavia ja se tasapaino nimenomaan työnantajien ja työntekijöitten väliltä puuttuu kaikista näistä esityksistä. Ja juuri niin kuin täällä on jo monta kertaa todettu, nämä lakimuutokset vaikuttavat kaikkiin työsuhteisiin palkansaajiin. Täällä aikaisemmin yksi hallituspuolueen edustajista jo vähän toivoi, että tässä olisi tulossa myös julkisiin työtehtäviin jonkinlaista helpotusta irtisanomisiin. Ehkä tässä on todettava se, että virkasuhteisiin työsuhteisiin tämä ei siis vaikuta. Ja juuri niin kuin täällä on jo moneen kertaan todettu, lakimuutosten vaikutukset työllisyyteen ja talouteen ovat siis erittäin vähäisiä.

Tästä irtisanomisen kynnyksen madaltamisesta: On nimenomaan niin, että kun jatkossa tähän riittää vain tämä asiallinen syy, niin myös nämä vakavuuden ja olennaisuuden vaatimukset poistuvat tässä, ja mielestäni tästä on vielä liian vähän täällä puhuttu. Aiemmin rikkeeltä tai laiminlyönniltä on edellytetty olennaisuutta ja vakavuutta, mutta nyt nämäkin siis madaltuvat.

Täällä on puhuttu siitä, että halutaan työvoiman kiertoa, ja halutaan, että jokainen työntekijä on sillä paikalla, mihinkä vaikka ominaisuudet parhaiten osuvat. Kyllä, näinhän on, mutta jos ajatellaan työuria noin yleisesti, niin kyllähän se on niin, että työsuhteet ja työ muuttuvat hyvin usein siinä työuran aikana. Ja täytyy kyllä toivoa, että yrityksillä ja yrittäjillä riittää silti tahtoa kouluttaa niitä työntekijöitään työsuhteiden aikana, koska se on kaikkein pahinta, että me kierrätämme näitä työntekijöitä vain niin, että jokainen sitten kouluttautuu lainalla sillä välillä, kun on irtisanottu, jotta voi taas työllistyä — täällä on jo viitattu siihen, että esimerkiksi aikuiskoulutustukikin on poistettu.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Jatkossa siis — irtisanomiskynnyksen madaltamisesta vielä — velvollisuus uudelleen-sijoitukseen koskee vain niitä tilanteita, joissa työntekijän työntekoedellytykset ovat heikentyneet esimerkiksi sairauden, vamman tai työtapaturman vuoksi. Nykyisin on kuitenkin pitänyt selvittää, voidaanko irtisanominen jättää kaikissa tilanteissa tekemättä sijoittamalla työntekijä muihin tehtäviin, juuri niin, että sieltä työpaikalta löytyisi joku muu tehtävä, josta työntekijä sitten suoriutuu, mikä on ollut omasta mielestäni erinomaisen hyvä asia.

Tavoitteena on siis alentaa irtisanomiskynnystä oikeuskäytännössä, ja niin kuin täällä on jo moneen kertaan todettu, voi mennä jopa viisi vuotta, ennen kuin meillä on selvillä, mikä tämän lakiesityksen vaikutukset todellisuudessa sitten ovat.

Vielä tästä työntekijöitten kierrättämisestä: Jotenkin se itselläni kalskahtaa erittäin negatiivisesti korvaan, kun se tilanne on tosiasia, missä monilla alueilla ja etenkin monet nuoret ihmiset tällä hetkellä ovat, eli meillä on sellainen tilanne, että vaikka olisi vakituinen työ, niin esimerkiksi ensiasunnon ostaminen, omakotitalon ostaminen, on jo nyt vaikeutunut. Ei se luottamus kyllä tähän yhteiskuntaan ja työntekoon lisäännä sillä, että me helpotamme irtisanomisen mahdollisuutta. Ja niin kuin täällä on ollut esillä, vielä tämänkin jälkeen on tulossa määräaikaishuutojen helpottaminen. Kyllä nämä ovat niitä asioita, jotka aidosti heikentävät tätä meidän luottamustamme tulevaan.

Haluan ottaa vielä tämän hallituksen esityksestä löytyvän vaikutuksen syntyvyyteen. Tämä on oikeasti todella hätkähdyttävää. Täällä todetaan niin, että ”on jonkin verran tutkimustietoa siitä, että työntekijöiden työsuhteen epävarmuus heikentää syntyvyyttä”. Siis täällä hallituksen omassa esityksessä todetaan, että meillä on tutkimustietoa siitä, että tämä voi vaikuttaa jopa syntyvyyteen, kun se on meillä erityisen heikolla tolalla jo tälläkin hetkellä. Totta kai täällä todetaan, että aihetta on tutkittu varsin niukasti. ”Lakimuutokset eivät myöskään kohdistu mihinkään tiettyyn rajattuun ryhmään, eikä se siten muodosta kannustinta viivästää lastenhankintaa työtilanteen vuoksi. Kuitenkin vaikutuksia koettuun työsuhteen epävarmuuteen ja sitä kautta alhaisempaan syntyvyyteen voi silti jossain määrin olla.” Tässä todetaan myös, että ”vaikutukset riippunevat pitkälti siitä, lisäävätkö lakimuutokset työvoimassa laajasti epävarmuuden kokemusta työsuhteen jatkuvuudesta”. Ja juuri niinhän tässä on käynyt, että tämä luottamuksen ilmapiiri on murentunut ja laaja epävarmuuden kokemus työsuhteiden jatkuvuudesta on kyllä kuultavissa työntekijöitten puheenvuoroista. — Kiitos, rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

19.46 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä Orpon hallituksen esitys irtisanomissuojan heikentämisestä perustuu ennen kaikkea väitteeseen, että työntekijöiden aseman heikentäminen lisää yritysten mahdollisuuksia ja halukkuutta rekrytoida ja siten parantaa työllisyyttä. Tämä yksinkertaistettu oletus voi vaikuttaa nykyiselle hallitukselle poliittisesti houkuttelevalta, mutta tällainen yksinkertaistaminen pitää sisällään myös lukemattomia ristiriitaisuuksia, ja niistä tänäänkin tässä salissa on keskusteltu.

Mutta yksi näistä ristiriitaisuuksista liittyy nimenomaan siihen, ettei väitettä työllisyyden kohenemisesta tue empiirinen, tutkittu tieto. Toisin kuin yleisessä keskustelussa ja debatoinnissa annetaan ymmärtää, Suomessa työsuhteturva ei ole mitenkään poikkeuksellisen jäykkää — tästä itse asiassa tuotiinkin esille aikaisemmin yksityiskohtaisia esimerkke-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

jä. Mutta totean vielä kertaalleen sen, että nimenomaan OECD:n vertailussa lukeudumme jo nykyisellään niin sanottujen joustavien maiden joukkoon.

Arvoisa puhemies! Se, mistä on olemassa tutkittua tietoa, koskee taas sitä, etteivät pelko ja epävarmuus nimenomaan ainakaan paranna työllisyyttä. Kun työntekijät kokevat, että heidän asemansa on aiempaa turvattomampi, epävarmuus lisääntyy, ja tällöin on aidosti se riski olemassa, että kulutus vähenee, yritysten työllistämisedellytykset heikkenevät. On totta sekin, että samalla ihmisten sitoutuminen työelämään voi heikentyä. Olen jotenkin aina ajatellut itse niin, että kyllä reilu työelämä tarvitsee ihan aidosti myös vastinparit. Mielestäni on ollut vaikea ymmärtää sitä, miten hallitus kuvittelee, että tällainen jatkuva vastakkainasettelun luominen ja vahvistaminen työnantajien ja työntekijöiden välillä jotenkin edesauttaisi pienen maan taloudellista kasvua ja vakautta, kun näen, että juuri tähän meillä ei ainakaan tässä tilanteessa olisi varaa.

Arvoisa puhemies! Miksi tämä hallituksen esitys on niin ongelmallinen? Näen, että myös sen takia, että se itse asiassa heikentää suomalaisen talouden dynamiikkaa sen sijaan, että se vahvistaisi sitä. Eihän tällaista epämääräisen lainsäädännön aiheuttamaa turbulenttia tilaa työmarkkinoilla voida pitää edes työnantajien, pienyritystajien, edun mukaisena, kun tiedämme, että jo nykyisen lain tulkinnassa ja toteutumisessa asianmukaisesti on ajoin suuriakin haasteita.

Ja ihan relevantti huomio on sekin, että aikaisemmin nähdyt hyvin kalliit ja raskaat oikeudenkäynnit — jotka siis johtuvat käsittääkseni ensi sijassa siitä, että juridista osaamista tarvittaisiin kentällä ja yrityksissä huomattavasti nykyistä enemmän — ja tämäntyyppiset tilanteet eivät tämän lainsäädännön myötä ainakaan vähene. Kyllä näiden hyvin kalliiden ja raskaiden oikeudenkäyntien, joista on puhuttu paljon, hinta tulee tässä yhteiskunnassa kohtuuttoman kalliiksi.

Monet kansainväliset esimerkit osoittavat, että irtisanomissuojan heikentämisen vaikutukset työllisyyteen ovat pieniä tai olemattomia. On puhuttu paljon myös Tanskan mallin mukaisesta joustoturvasta. Mutta mielestäni on ihan aiheellista huomioida, että sehän ei ole syntynyt työntekijöiden oikeuksia purkamalla vaan nimenomaan yhdistämällä joustava työlainsäädäntö vahvaan turvaverkkoon ja aktiiviseen työvoimapolitiikkaan. Se on mielestäni tässä yhteydessä se keskeinen huomio, että Orpon hallitus on unohtanut nimenomaan tämän jälkimmäisen osan, siis nimenomaan turvan ja aktiivisen työvoimapolitiikan.

Haluan lopuksi todeta vielä sen, että tämä heikompi irtisanomissuoja iskee ennen kaikkea niihin, joilla on jo valmiiksi heikompi asema työmarkkinoilla. Pidän kestäättömänä sitä, että hallitus itse kasvattaa epävarmuutta ja työmarkkinoiden eriarvoisuutta aikana, jolloin meidän pitäisi tehdä juuri päinvastoin: vahvistaa luottamusta, turvallisuutta ja työelämän ennakoitavuutta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

19.51 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ehdotetut muutokset irtisanomisen helpottamiseen heikentävät merkittävästi työntekijän asemaa ja työsuhteturvaa ilman tasapainottavia toimia, aivan kuten monet muut uudistukset aiemmin, eli heikennykset sattuvat niihin suomalaisiin työntekijöihin.

Voidaan siis puhua varsinaisesta työelämän keikahduspisteen ylittämisestä. Ja mikä on se keikahduspiste? Täällä tällainen sanakirja sanoo niin, että ”keikahduspiste tarkoittaa kehityksessä rajapistettä tai vaihetta, jonka jälkeen merkittävä ja mahdollisesti vääjäämä-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

tön ilmiö rupeaa leviämään tai yleistymään nopeasti”. Elikkä minä kyllä nimeän nyt tämän merkittävän päätösesityksen elikkä irtisanomisen helpottamisen tämmöiseksi työelämän keikahduspisteen ylittämiseksi, koska niitä tasapainottavia toimia ei tässäkään millään tavalla ole. Ei ole hallitus ottanut huomioon SDP:n esityksiä ammattiliittojen kanneoikeudesta, alipalkkauksen kriminalisoinnista eikä muistakaan tämmöisistä tasapainottavista elementeistä.

Elikkä muistakaa nyt kaikki tämä: nyt tapahtuu työelämän keikahduspisteen ylittämisen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

19.52 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Valtola on täällä paikalla ja hyvän puheenvuoron piti tuossa noin pohdiskelevana. Ei ollut semmoinen syyttely, mikä aika usein täällä tulee esiin, ja se oli arvostettavaa. Kaikesta ei olla samaa mieltä, mutta kokonaisuutena kiitos, että olette paikalla täällä hallituspuolueen edustajana.

Kun katsotaan tätä kokonaisuutta, niin tässähän mennään työsuhteturvan ja ansioturvan osalta väärään suuntaan. Molempia viedään alaspäin. Työsuhteturvaa viedään alaspäin tällä lakiesityksellä, ja sitten tämä määräaikaisuuksien helpottaminen tekee sitä samaa, ja sitten ansioturva on romutettu. Tässä ei ole mitään tanskalaista joustoturvamallia olemassa. Siellä työsuhteturva on aika matala mutta on erittäin korkea ansioturva. Nyt täällä Suomessa vedetään molemmat alas, ja tämä ei ole lähelläkään pohjoismaista mallia. Tämä muistuttaa enempi jostain idän suunnasta tulevia malleja, miten työntekijöitä kohdellaan.

Tämän lain osalta pitäisi miettiä tasapainottavia tekijöitä, mitä tässä aikaisemmissakin puheenvuoroissa on tullut esiin, ja nimenomaan tätä aktiivista työvoimapolitiikkaa. Jos tämä hallitus yhtä vimmaisesti suhtautuisi työllistämiseen ja työllisyyspolitiikkaan kuin se suhtautuu tähän työntekijöitten etujen polkemiseen, niin meillä olisi aika hyvä työllisyys-tilanne tällä hetkellä Suomessa.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys koskee tietenkin työsuhteessa olevia ihmisiä, mutta ei kaikkia työsuhteessa, koska eräissä työehtosopimuksissa on säilytetty nykylain mukaiset sanamuodot, joissa on painava ja asiallinen syy, molemmat, olemassa. Esimerkiksi teollisuudessa tällaiset sopimukset ovat olemassa, ja sinänsä tämä ei vaikuta suoraan niihin, mutta kaikkiin muihin, joilla on suoraan työehtosopimuksessa viitattu työsopimuslakiin ja näihin irtisanomisperusteisiin, tämä menee suoraan, ja sitten tietenkin tämä kohtaa työehtosopimusten ulkopuolella olevia henkilöitä. Eli tämä on aika lailla lavealti leviävä lainsäädäntö.

No, sitten jos katsotaan, kun arvioidaan tämän lain sisältöä, mitä keskeisiä muutoksia siellä on, niin myös tätä takaisinottovelvollisuutta tietyllä tavalla nyt kavennetaan erittäin paljon, että vain sellaisissa työntekoedellytysten muuttumiseen liittyvissä tilanteissa tämmöistä tehdään, jos on sairaustapaturma ja tämän tyyppiset asiat olemassa. Tämä selvitys ei ole kovin raskas prosessi ollut tähänkään asti, ja sen takia tuntuu aika oudolta, että tämä työntekoedellytysten selvittäminen on jäänyt sitten pois muissa tapauksissa. Sitten minua itseäni tässä huolestaa semmoinen asia, että jos kerran työntekoedellytykset muuttuvat esimerkiksi osaamisen takia, kun työ muuttuu vaativammaksi ja henkilöllä ei ole kykyä tehdä sitä osaamisensa kautta, niin mahdollistaako tämä myös sellaisen tilanteen, että irtisanominen näitten ihmisten osalta on helpompaa, kun tämä laki antaa siihen uusia mahdollisuuksia. Näin tulkitsen, ja tämä on todella semmoinen iso asia, joka voi työpaikoilla tulla eteen.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Kuitenkin työnantajallakin olisi tietty koulutusvelvollisuus olemassa näitten ihmisten osalta, että ammattitaito säilyisi hyvällä tasolla. Eli täältä tulee erittäin paljon tällaisia rajapintoja, jotka vaikuttavat tämän lain taustalla.

Sitten, arvoisa rouva puhemies, tämä tuottavuuskysymys. Sipilän kauden irtisanomisperusteen helpottamista koskevan lainsäädännön valmistelun yhteydessä todettiin suoraan, että työsuhteen epävarmuudella on yhteys työn tuottavuuteen ja työsuhteen epävarmuus on yksi merkittävimmistä psykososiaalisen kuormituksen haittatekijöistä ja tällä kuormituksella on tutkimuksen mukaan täysin suora yhteys työn tuottavuuteen. Me ollaan täällä puhuttu aika paljon tuottavuuden kehittämisestä. Nyt kun tätä epävarmuutta kasvatetaan tällaisella lainsäädännöllä, niin me poljemme tätä ajatusta työn tuottavuuden osalta matalammaksi, ja se on tässä myöskin huono asia. Kyllä me tällä epävarmuuden rakentamisella työelämään emme tee siitä ennakoivaa ja sellaista, että ihmiset siihen tilanteeseen hyvin luotavasti suhtautuisivat. Tässä mielessä tässä lakiesityksessä on paljon kysymysmerkkejä, jotka tässä pitää käsittelyn yhteydessä vielä avata. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

19.58 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Muutama sana vielä työn tuottavuudesta, koska hallituksen esityksestä löytyy keskeisimmissä vaikutuksissa huolestuttavaa luetavaa liittyen tuottavuusvaikutuksiin. Täällä keskeisimmät vaikutukset -kohdassa lukee näin: ”Työntekijästä johtuvan irtisanomisen helpottaminen lisäänee sekä irtisanomisia että rekrytointeja, minkä seurauksena työvoiman kierto nopeutuu ja kohdentuminen eri työpaikoille muuttuu.” Toinen kohta: ”Myönteinen tuottavuusvaikutus syntyy pääasiassa sitä kautta, että yrityksellä olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet valita itselleen parhaiten tuottavat työntekijät.” Herää väkisin mieleeni kysymys, miten käy niille työntekijöille, jotka eivät kuulu parhaiten tuottaviin työntekijöihin, ja millaiseen työntekijöiden rotaatioon tässä meidän pitää nyt oikein varautua.

Tuottavuudesta vielä sen verran, että jos pohditaan syvällisesti, mitä tuottavuus tarkoittaa, niin tuottavuudella tarkoitetaan työn tuotoksen ja panoksen välistä suhdetta. Tuottavuuden parantaminen voidaan yksinkertaistettuna tiivistää niin, että tehdään oikeita asioita ja tehdään asioita oikein. Tämänkaltaista ajatusta tulisikin enemmän jalostaa työn tuottavuuden lisäämisessä sekä työelämän laadun ylläpitämisessä ja kehittämisessä.

Työelämän laatu vaikuttaa suuresti myös työhyvinvointiin, johon liittyy moraalisten asioiden lisäksi taloudellisia näkökulmia. Tuottavuutta saadaan aikaan myös panostamalla ihmisiin eli työntekijöihin. Yhtenä työpaikan veto- ja pitovoimatekijänä on työntekijän kokemus työn tekemisestä, johon yksi iso vaikuttava tekijä on nimenomaan työhyvinvointiin liittyvät seikat. Ja juuri tämän esityksen tuoma epävarmuus heikentää yleistä työmarkkinan ilmapiiriä.

Suuri osa yksilön tuottamasta lisäarvosta tuottavuuteen syntyy luovuuden ja aloitteellisuuden kautta, ja pakottamisella ei ole niinkään merkitystä yksilön tuottamalle lisäarvolle. Työelämää onkin kehitettävä sopimalla asioista ja huolehtimalla työntekijöiden oikeuksista. Henkilöstötuottavuuden parantamisessa on keskeistä työntekijöiden kokemus työelämän laadusta, ja koen, että tämä esitys vie nimenomaan työelämän laatua väärään suuntaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

20.01 Piritta Rantanen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ehkä vielä muutama sananen nimenomaan työsuhteturvasta, kun sehän tämän koko potkulain aihepiirin yläotsikko on.

Työsuhteturvalainsäädäntöhän suojaa työssä olevia työ sopimuksen perusteettoman päättämisen riskiltä. Työsuhteturva säätelee useita irtisanomiseen liittyviä asioita, kuten hyväksyttäviä perusteita yksilön irtisanomiselle ja lakisääteistä irtisanomiskorvausta, irtisanomisajan pituutta, pakollisia menettelytapoja, joita on noudatettava ennen työntekijän irtisanomista. Useimmissa maissa tämä työsuhteturvalainsäädäntö erottelee vakituisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden turvan henkilöperusteista ja kollektiivista irtisanomisesta vastaan sekä säätelee myös näistä määräaikaista työsuhteista. Näitä kaikkia hallitus haluaa nyt heikentää samalla kun se haluaa heikentää työntekijöitten sitoutumista ja turvaa kuulua ammattiliittoihin.

Käytännössä tämä työsuhteturva on sitä, että jos työntekijä katsoo, että työsuhde on päätetty lainvastaisesti, niin voi pyytää työnantajalta perustelut ja riitauttaa sitten asian tuomioistuimessa. Kun tämä hallitus täällä nyt erittäin negatiivisesti suhtautuu ammattiyhdistysliikkeen jäsenyyteen, niin täällä on kuitenkin todettu esimerkiksi työsuhteen päättämisen ja tämän kynnyksen madaltamisen kohdalla, että riita-asian oikeudenkäynteihin liittyy merkittävä kulatoriski, joka työntekijällä olisi, sillä näissä riita-asioissa lähtökohtaisesti häviää tietysti maksaa sekä omat että vastapuolen kulut, ja pelkästään käräjäoikeusvaiheessa kulatoriski nousee helposti viisinumeroiseen summaan. Varsinainen riski oikeudenkäyntikulusta on siis aidosti siellä työntekijän puolella, ja ei voi kuin ihmetellä sitä, minkä takia työntekijä ei saisi näissä asioissa hakea turvaa ammattiyhdistysliikkeeltä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

20.03 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä muutetaan irtisanomisen ehtoja siten, että jatkossa henkilön irtisanomiseen riittää asiallinen syy.

Erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille tämä esitys on hyvin tervetullut. Epäonnistunut rekrytointi pienelle yritykselle voi olla kohtalokas. Yksi ongelmatapaus voi lamauttaa koko työyhteisön. Tiedän useita tapauksia, joissa yrittäjä jättää tämän riskin vuoksi kokonaan palkkaamatta työntekijän, ja tähän ei ole kenenkään etu. Suomessa on noin 450 000 yritystä, joista yli 95 prosenttia työllistää alle kymmenen henkeä. Esityksellä pienennetään juuri tällaisten yritysten riskiä palkata uusi työntekijä. Ei kukaan yrittäjä palkkaa ketään vain antaakseen tälle myöhemmin potkut. Julkisuudessa esillä olleet puheet ja pelottelut potkulaista ovat täysin vääriä ja harhaanjohtavaa pelottelua. Jatkossakaan kukaan ei saa potkuja vain, jos naama ei miellytä. Ei tietenkään, irtisanomiseen tarvitaan aina asiallinen syy.

Arvoisa puhemies! Esityksellä madalletaan yritysten työllistämisen riskiä ja siten mahdollistetaan nykyistä korkeampi työllisyys, mikä on välttämätöntä julkisen talouden vakauttamisen ja hyvinvointiyhteiskunnan turvaamisen takia. Työn kautta luodaan kasvua. Tämä hyödyttää kaikkia, niin työntekijää, työnantajaa kuin myös valtiota. On työntekijän edun mukaista, että tuottavissa yrityksissä on työtä tarjolla. On työnantajan edun mukaista, että hän uskaltaa palkata uuden työntekijän. Ja on myös valtion edun mukaista, että tuotaviin yrityksiin syntyy työpaikkoja, jotka tuottavat valtiolle verovaroja.

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

Arvoisa puhemies! Suomi todellakin tarvitsee kasvua ja työtä. On siis painava syy tehdä toimenpiteitä sen eteen. Nyt kun ostovoima on saatu kasvuun, syntyy hallituksen työmarkkinapolitiikan avulla lisää työpaikkoja yrityksiin ja työntekijöille töitä. Lakiesitys on hyvä ja kannatettava. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

20.06 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kun lähetekeskustelussa on nyt irtisanomissuojan heikentäminen, niin katsotaanpa, mitä mieltä nyt hallituksessa olevat perussuomalaiset olivat aiemmin, kun esillä oli irtisanomisen helpottaminen. Perussuomalaisten kannanotot yksilöperusteisesta irtisanomissuojasta vuodelta 2018 ovat mielenkiintoisia. Tuolloin perussuomalaiset vastustivat voimalla Sipilän hallituksen aikeita heikentää irtisanomissuojaa, vaikka esitetyt muutokset olivat tuolloin vielä maltillisemmat kuin nyt. Mitä mieltä perussuomalaiset ovat aiemmin olleet irtisanomissuojan heikentämisestä? Ote puheenvuorosta 17.12.2018, toinen eduskuntakäsittely, käsittelyssä irtisanomissuojan heikentäminen. Lainaus eduskunnan pöytäkirjasta alkaa: ”Me perussuomalaiset epäilemme myös irtisanomissuojan heikentämisen työllisyysvaikutuksia. Hallituksen esityksessäkin todetaan, ettei voimassa olevan tutkimustiedon perusteella voida luotettavasti arvioida irtisanomissuojan heikentämisen työllisyysvaikutuksia. Siksi nähdään, että hallituksen tulee ryhtyä välittömästi toimenpiteisiin, joilla parannetaan pienien yritysten työllistämismahdollisuuksia ilman irtisanomissuojan heikennyksiä.”

Arvoisa rouva puhemies! On hämmästyttävää, miten tuolloin 2018 silloisen esityksen osalta irtisanomisen helpottamiseen liittyen ei voitu luotettavasti arvioida irtisanomisen helpottamisen työllisyysvaikutuksia. Tämähän on kuin Päiväni murmelina -elokuvasta. Sama toistuu nyt kuin tuolloin 2018, paitsi että henkilökohtaisen irtisanomisen helpottaminen on radikaalimpaa tässä nyt käsiteltävässä esityksessä.

Arvoisa rouva puhemies! Erona tämän päivän esityksessä siihen vuoden 2018 esitykseen on myös se, että tuolloin perussuomalaiset vastustivat irtisanomisen helpottamista ja nyt hyppien keikkuen ovat sitä kannattamassa. Miltei kuulen hurraa-huutoja salin oikealta laidalta. On tämä, arvoisa puhemies, käsittämätöntä toimintaa perussuomalaisilta. Kysynkin vielä: mihin kummaan se perussuomalaisten työntekijöiden puolustaminen on täysin kadonnut tällä kaudella, kun puhutaan työntekijöitten puolustamisesta? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.08 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä itse ministeri Marttinen sanoi, että emme oikein pysty tarkalleen sanomaan, mille tasolle irtisanomiskynnys tulee madaltumaan, ja että vuosien kuluessa syntyy uutta oikeuskäytäntöä, joka lopulta näyttää, mille tasolle irtisanomiskynnys laskee. Tämä kielii jo tämän lainsäädännön tulkinnanvaraisuudesta ja erittäin ongelmallisesta tilanteesta. Silloin kun tätä lainsäädäntöä nyt sitten eri viranomaisten taholla joudutaan valvomaan ja katsomaan sitä sisältöä, niin muun muassa työsuojeluviranomaisille tulee kyllä työläitä prosesseja, ja kun ei ole vielä oikeuskäytäntöä, niin myöskin sen osalta on vaikeita ratkaistavia kysymyksiä. Ja sitten kun katsotaan KEHA-keskusta, joka antaa näitten työttömyysturvaseuraamusten osalta lausuntoja siitä, mitkä ovat olleet moitittavia tekijöitä siinä, millä tavalla työsuhde on päättynyt, niin myös

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

näissä tilanteissa sitten, kun tämä jää tämmöiseksi, vähän ilmaan, tulee työntekijän kannalta aika lailla ongelmallisia tilanteita.

Eli myös tällä viranomaispuolella tulee nyt valtavasti uusia tehtäviä katsoa tämän lain kokonaisuutta, puhumattakaan sitten oikeuslaitoksesta, kun tätä lakia ruvetaan aikanaan sitten, jos tämän sisältöisenä tämä menee, soveltamaan. Täällä on tullut aikaisemminkin... Olen sanonut sen, että noin viisi vuotta menee, ennen kuin tämä oikeuskäytäntö tässä syntyy. Sen vuoksi tämä lainsäädäntö, kun tämä on kirjoitettu näin huteralla tavalla, olisi pitänyt tehdä paremmin, ja siellä olisi pitänyt olla selkeämmin eritelty ne tekijät, joilla henkilökohtaisia irtisanomisia tehdään. Se on sille ihmiselle aina henkilökohtainen katastrofi, kun työpaikka menee alta, ja sitten hän tietää siinä yhteydessä myöskin sen, että uutta työpaikkaa on vaikea hakea, jos tällainen on taustalla, ja se polku on pitkäaikaistyöttömyyteen aika lailla kivetty tätä kautta, ja tämä on myöskin tämän lain ongelmakohtia.

Eli työllisyysvaikutuksia tälle ei ole voitu osoittaa tämän perustelujen osalta, ei tuottavuuden kehittämisvaikutuksia. Vaikka sanotaan, että työvoimakierto kasvaa, niin ne työttömät ovat siellä kortiston puolella sitten entistä enemmän. Tässäkin mielessä tällä on paljon negatiivisia vaikutuksia, jotka tässä käsittelyssä vielä pitää jatkossa selvittää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

20.11 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu on ainakin tämän illan aikana pysynyt pääasiassa maltillisena, ja kiitoksia omastakin puolestani siitä erityisesti hallituspuolueen edustajalle Valtolalle.

Tämä irtisanomissuojan heikentäminen ei ole eikä se voi olla toivottu, saati kestävä, tie työllisyyden parantamiseen. On olemassa lukuisia vaihtoehtoisia toimia, joilla paitsi alentaa kynnystä rekrytoida myös aidosti lisätä työllisyyttä ja työn tuottavuutta ja vahvistaa työntekijöiden sitoutuneisuutta. Kun puhumme työllisyyden kohentamisesta, irtisanomissuojan heikentämisen sijaan tarvitsemme panostuksia osaamiseen ja jatkuvaan oppimiseen. On onnistuttava aidosti lisäämään työnantajien ja työntekijöiden välistä luottamusta, ei romuttamaan sitä. Työllistymisen esteitä on purettava kestäväällä tavalla, ja se tarkoittaa aidosti yksilöllisen tuen tarjoamista silloin, kun sille on tarvetta.

Ja päätän tämän oikeastaan toteamalla, että mielestäni kestävä työllisyys ja kestävä työllisyyden kasvun hakeminen eivät synny vain ja ainoastaan työmarkkinoiden joustavuudesta vaan sellaisesta kokonaisuudesta, jossa todella yhdistyvät turva työntekijöille, joustavuus niin työnantajalle kuin työntekijälle ja nimenomaan osaaminen koskien yhtä lailla molempia. Mutta tämä kaikki edellyttää kuitenkin selkeitä ja reiluja pelisääntöjä, ja tähän mielestäni hallituksen tulisi tässä tilanteessa pyrkiä sen sijaan, että luodaan tällaista hyvin sekavaa lainsäädäntöä, joka tulee entisestään aiheuttamaan sitten työmarkkinoilla ja työelämässä sekaannusta, hämmennystä ja myös niitä ei-toivottuja tilanteita, kuten hyvin kallii oikeudenkäyntiprosesseja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

20.13 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä kun henkilöperusteisen irtisanomisen helpottamisesta on tätä tekstiä olemassa, niin täällähän todetaan näin: ”Irtisanomisperusteisen olemassaoloa arvioidaan kokonaisharkinnalla, jossa on otettava huomioon työntekijän tarkasteltavana olevan menettelyn tai työntekoedellytysten muuttumi-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

sen vakavuus ja muut asiaan vaikuttavat seikat, kuten työntekijän asema ja tehtävien luonne sekä työntekijän muu työsuhteeseen vaikuttavien velvoitteiden vastainen toiminta.” Elikkä työntekijän muu työsuhteeseen vaikuttavien velvoitteiden vastainen toiminta. Minulla herättää tämä kohta mielenkiinnon nimenomaan siltä osin, että aikaisemmin tässä potkulakikirjauksessa oli mainittuna alisuoriutuminen, ja hallitus veivasi keskenään sitä sitten kuukausitolkulla ja sai sen alisuoriutumisen sieltä pois. Mutta tarkoittaako kuitenkin nimenomaan tämä kohta, jossa todetaan ”työntekijän muu työsuhteeseen vaikuttavien velvoitteiden vastainen toiminta”... Kyllä minä liittäisin tämän suorastaan siihen samaan asiaan elikkä alisuoriutumiseen. Elikkä onko tässä tällainen silmänkääntötempu tapahtunut siinä hallituksen käsittelyssä? Tätä tässä kyselen, mutta toki ministeri varmaan seuraavissa käsittelyissä tähän kysymykseeni vielä vastaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

20.14 Juha Viitala sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä ilta rupeaa olemaan pitkällä, ja tässä on kuultu tänään paljon hyviä puheenvuoroja siitä, minkä takia olemme huolissamme tämän lakiesityksen tuomista haitoista työmarkkinoille ja palkansaajille. Tässä on tosiaan selvästi se tilanne, että sitä palkansaajan asemaa jälleen heikennetään. Siihen keskusteluun, miten me päästäisiin siihen kasvuun kiinni, meidän pitäisi päästä sillä tavalla, että ei tarvitsisi lähteä miettimään, että otetaan työntekijöiden selkänahasta sitä kasvua, mitä tämä maa tarvitsee.

Ja kysymyksenä tähän loppuun oikeastaan voisin ihan ääneen kysyä: Uskooko hallitus tosiaan, että ihmiset työllistyvät palkansaajan asemaa heikentämällä? Ja mikä on se hallituksen viesti niille ahkerille työtä hakeville, jotka eivät pyrkimyksistään huolimatta pysty saamaan sitä työpaikkaa? Pelkään pahoin, että niitä pitkäaikaistyöttömiä tulee lisää tämän lain myötä. Täällä hallituksen esityksessäkin oli kohta, minkä edellisessä puheenvuorossa luin, että ”tuottavuusvaikutus syntyisi pääasiassa sitä kautta, että yrityksellä olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet valita itselleen parhaiten tuottavat työntekijät”. Kyllä kannan erityisen paljon huolta siitä, miten niiden, jotka eivät kuulu näihin parhaiten tuottaviin työntekijöihin, työmarkkinamahdollisuuksien käy.

Loppuun vielä haluan kiittää edustaja Valtolaa ja Garedewia siitä, että olette täällä kuuntelemassa meidän puheenvuoroja, ja toivon, että saatte niistä myös jotain itsellenne eväiksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.16 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tätä työsuhdeturvaa ja irtisanomiskynnyksen madaltamista pitää katsoa myös tässä pohjoismaisessa kehyksessä. Kun katsotaan näitä OECD:n tilastoja, niin Ruotsissa on hiukan tiukempi kynnys sanoa irti, Norja on suurin piirtein samalla tasolla kuin Suomi ja Tanska on kevyemmällä irtisanomismenettelyllä. Tässä ovat ne erot, eli me ollaan suurin piirtein pohjoismaista keskitasoa. Tanskan tilanteessa on huomionarvoista, että siellä sosiaaliturva, työttömyysturva, on paljon korkeampi kuin täällä Suomessa, eli se on lähellä käytännön palkkaa. Tämä yleinen tilanne Pohjoismaista on tässä taustalla.

Sitten kun tätä lakikokonaisuutta katsotaan, niin täytyy muistaa, että tämä on jatkumo hallituksen monista, monista leikkauksista, ja nyt tämä on tähän henkilökohtaiseen työsuh-

Punkt i protokollet PR 103/2025 rd

deturvaan liittyvä leikkaus ja huononnus. Kun nämä kaikki laitetaan yhteen, niin aika paljon on palkansaajan asemaa Suomessa heikennetty. Eli tässä mielessä voi sanoa, että niin sosiaaliturvan osalta kuin tämän työsuhdeturvan osalta ja sitten näitten menettelyjen osalta palkansaajan asema vaikeutuu, kun on monia heikennyksiä tehty. Voidaan sanoa, että täällä on palkansaajavihamielisin hallitus vuosikymmeniin tällä hetkellä istumassa. Se on tässä valitettavasti todettava. Mitään tasapainottavia tekijöitä tässä ei ole ollut.

No, nyt itse tähän lakiesitykseen, rouva puhemies: Tässä nyt puhutaan, että nyt 12 400 ihmistä on henkilökohtaisella perusteella irtisanottu. Sen osalta tämä määrä, kuinka paljon tämä tulee sitten tämän lain myötä kasvamaan, jää nähtäväksi. Se tiedetään viiden vuoden päästä, mutta kynnystä on tuotu alaspäin. Tämä on tässä se kokonaisuus, ja täytyy koko ajan miettiä, että kun meillä on muitakin keinoja työsuhhteitten päättymiseen, koeaikana ja muita, niin tämä on vain yksi osa siinä. Siinä mielessä taas tällekin on annettu semmoinen hopealuodin maine, että nyt tämä helpottaa yritysten palkkaamista ja että kynnyksiä ei sitä kautta synny.

Tosiiasiassa suurin työllistymisen este on osaamisen puute. Se on se kaikkein tärkein asia, kun yritys tai mikä tahansa yhteisö valitsee työntekijöitä. Siellä se osaaminen on keskiössä. Tässä mielessä tässä on nyt haettu väärää kohtaa, ja kaikki työelämän ongelmat eivät ole työntekijöissä. Kyllä siellä toisellakin puolella ongelmia riittävästi on. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet, som grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till.